

SZABÓ ZOLTÁN ATTILA

K.Ö.R.

KÁLLOY ÖSSZES RÖVIDÍTVE

ANTOLÓGIA KIADÓ
LAKITELEK, 2021

Szabó Zoltán Attila
K.Ö.R.

Kálloy Összes Rövidítve

Szabó Zoltán Attila

K.Ö.R.

Kálloy Összes Rövidítve

ANTOLÓGIA Kiadó
Lakitelek, 2021

A kötet megjelenését a Kelet- és Közép-európai Kutatásért és
Képzésért Alapítvány támogatta,
valamint a

segítette

Borítókép: Kapitány Iván

*Fotók: Diósi Imre, Erdélyi Gábor, Falusi Kati, Gordon Eszter,
Kapitány Iván, Szabó Zoltán Attila, Szlovák Judit,
valamint Kálloy Molnár Péter családi archívuma
Felhasznált illusztráció: Kisteleki Dóra*

Fedélterv: **Illés Zoltán**

Szerkesztés, tördelés, korrektúra:
Agócs Sándor

© Kálloy Molnár Péter, 2021

© Szabó Zoltán Attila, 2021

ISBN 978 615 5862 77 9

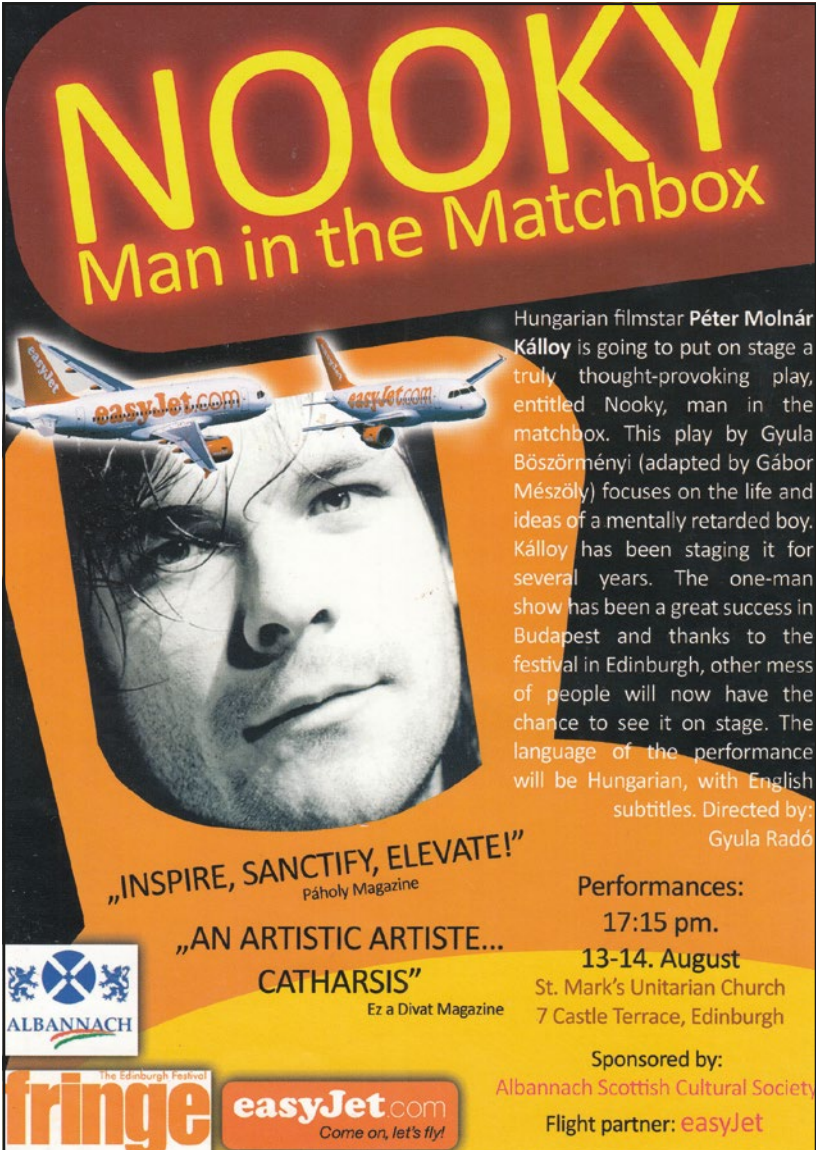
KÉSZÍTETTE: ANTOLÓGIA Kiadó és Nyomda Kft.
Tel.: 76/549-045, e-mail: antologia@nepfolakitelek.hu

NYOMDAI ELŐKÉSZÍTÉS: Didot Stúdió Bt.
Tel.: +36 (20) 991-42-86, e-mail: jozsef.kvaszta@gmail.com

TARTALOM

I. Bohócsors	9
II. KMP 50, avagy a miénk a „már nem” és a „még nem” generációja	13
III. „Sebaj, mondta Géza, és vásárolt ötven zseblámpát”	19
IV. Játék az élet?	25
V. Kövek a zsebben	31
VI. Beugró	39
VII. Kiabál a gyermek ... (Mezőcsáti látogatás)	47
VIII. Játékra fel!	61
IX. Last minute	67
X. Most siess...	69
XI. Ez horror?!	71
XII. Irodalmi Kávéház	72-73
XIII. Színházi tyúkok	75
XIV. A koronatanú és más mesék...	77
XV. A varázsló	81
XVI. Megsárgult újságlapok	83
XVII. Fotók, emlékek – Kálloy Molnár Péter kommentárjaival	89

NOOKY

Man in the Matchbox

Hungarian filmstar **Péter Molnár Kálloy** is going to put on stage a truly thought-provoking play, entitled Nooky, man in the matchbox. This play by Gyula Böszörményi (adapted by Gábor Mészöly) focuses on the life and ideas of a mentally retarded boy. Kálloy has been staging it for several years. The one-man show has been a great success in Budapest and thanks to the festival in Edinburgh, other mess of people will now have the chance to see it on stage. The language of the performance will be Hungarian, with English subtitles. Directed by: Gyula Rad 

„INSPIRE, SANCTIFY, ELEVATE!”
P holy Magazine

„AN ARTISTIC ARTISTE...”
CATHARSIS”
Ez a Divat Magazine

Performances:
17:15 pm.
13-14. August
St. Mark's Unitarian Church
7 Castle Terrace, Edinburgh

Sponsored by:
Albannach Scottish Cultural Society

Flight partner: easyJet

ALBANNACH

fringe The Edinburgh Festival

easyJet.com
Come on, let's fly!

*Az Edinburgh-i fesztivál angol nyelvű plakátja
a Kuc  című előadáshoz (2006)*

I. BOHÓCSORS

Egyikünk se emlékszik, hogyan lettünk barátok.

Annyi biztos, hogy *Kálloy Molnár Péter*rel a kilencvenes évek elején futhattam össze először, s meglehet, hogy a *Komédiumban*, ahol *Radó Gyula*, Balázs Béla-díjas filmrendező jóvoltából pincészinház, békebeli kultúrház, valóságos közösségi tér működött. Gyula előszeretettel trombitálta össze itt, a budapesti Tüköry utcában, a meglátása szerint, „valamiben” ügyes, oroszlánkörmeiket próbálgató ifjú művészeket, írókat, költőket, újságírókat, zenészeket, komédiásokat, s arra is gondolt, hogy a kapcsolati tőke építgetése jegyében, irodalmi játékaikra, előadásainkra, világmegváltó estjeinkre „lehozza” *Darvas Ivánt, Kerekes Évát, Mészöly Dezsőt, Székhelyi Józsefet, Kern Andrást, Gáspár Sándort, Pozsgai Zsoltot*.

Abban a korszakban mindketten (KMP & SZZA) elképesztő energiákkal felvértezve, görcsök nélkül – vagy azokat élelmesen titkolva?! – jártunk járatlan és járt utakon egyszerre.

KMP hamar sztár lett a Színművészetin, majd az aktuális ígéretként igazolt a Nemzetibe, onnan a Vígszínházba. Jómagam (ejtsd: SZZA) a szép emlékü Andrássy úti MUOSZ-székház iskolájában főszerkesztettem a sulilapját, ahonnan leigazolt a *Bernáth László* vezette *Esti Hírlap*, de a *Szabad Földnél* *Bajor Nagy Ernő*, a *Népszavánál* *Gantner Ilona* mellett is volt szerencsém pallérozódni, majd sajtófőnöknek kértek fel, s mindemellett az új nemzedék, az underground világ kritikai folyóiratát (*Merliner*) is megalapíthattam. Nem sokkal később már színházi rendezéseinkről, közös irodalmi estjeinkről adott hírt a média.

Lettünk valakik, szinte észrevétlenül.

Élveztük a sikereket, de nem gondolom – illetve a közeli barátok se szóltak ránk ezért –, hogy elszálltunk volna.

Színházakban, füstös fővárosi lebujokban (a teljesség igénye nélkül néhány szép emlékű korabeli csehó: *Piaf, Wichmann, Berliner, Bonnie, Tilos az Á!, Nincs pardon!, a Merlin Színház emeleti kocsmája*) edződünk. S a szebbik nem után kajtattunk. Tipikusan kilencvenesévekbeli létezés volt a miénk. Derűlátó, reménykedő, elfogadó, lánglelkű, hajtós.

2021-ből szemlélve: röhejesen naiv.

Jóllehet soha nem beszélgetünk egymással pénzügyekről, azt hiszem, mindketten élen jártunk a gázsik elherdálásában. Évekbe tellett, mire ráeszméltunk, hogy boldog-boldogtalannak gesztusokat teszünk, s hogy végül mindig mi fizetjük a cechet, ki tudja miért. Kisúttörős meggyőződésből? Jóindulatból? Hülyeségből? (A kívánt rész aláhúzendó!)

A *Merliner*nek köszönhető, hogy szerzőtársak lettünk. Peti ugyanis író-ember. Költő, töprengő publicista, forgatókönyvíró. (*A koronatanú* című dokumentumfilm forgatókönyvét együtt írtuk, de erről majd később...) Humorista? Mondják ezt is róla, de én nem gondolom annak. A humorista olcsón adja-veszi a poénokat, olyasmi, mint egy poénokra szakosodott utazó ügynök. Peti kínjában nevet.

BOHÓC – a nagybetűsök közül való!

Elvégre egy valamirevaló bohóc sose humorizál. Ő az életet megéli, sebeket szerez, s ha néha maga is megsebez valakit, azt utóbb röstelli. A nagybetűs BOHÓC amúgy mindig magányos picit, mindig sír a lelke, valamelyest önsorsrontó, valamelyest szeleburdi, de közben kész a harcra. A túlélés feketeöves nagymestere. Aki rendre összeszedi magát, talpra áll, talpra esik. Amihez – tragikusan – nem ért: az a talpnyalás...

A BOHÓC látszólag pesszimista. A valóságban azonban javíthatatlanul optimista kell legyen, hiszen másképp hogyan tudná a színpadon, a manézsban kiszolgálni a közönséget.

Peti az én szememben szomorú bohóc, aki tragikus sorsokat is képes megrázó erővel megjeleníteni, gondolok itt *A nap 25. órájára* (Shure Stúdió), a *Kucóra* a Komédiumban. Peti lelkében ott kiabál a gyermek, egy feleselő igazmondó Mezőcsátról. *Palya Beával* közös duettjét idézve: „*Kiabál*

a gyermek énbennem, / felesel, ha Júdást felmentem, / megint-megint hogy élnem kell, / kiüvölt, ha nem számolhat el.”

Ahogy én látom, KMP botcsinálta menedzser lenne. Talán gyermeki énje nem hagyja neki, hogy úgy legyen sztár, ahogy sokan mások ebben az országban. Tudom, hogy vágyik egy színház vezetésére is, hogyne vágyna. De nem bármi áron. Nem képes feladni művészi függetlenségét, hitelességét ilyen-olyan előnyökért cserébe. Ebben is hasonlítunk. Logikusnak tűnik hát, hogy évek óta beszélgetünk egymással egy olyan közösségi térről, egy olyan teátrumról, amely műhely, otthon, értékteremtő közeg 21. századi célokkal, 21. századi mondanivalóval. Biztosan megvalósítjuk ezt az elképzelést is, a kérdés csak az, mikor.

Ötven év múlva?!

Mert a hazai színházi világ és irodalmi közeg, nem szólva a média-iparról, *-tól -ig* határok között nyitott csak az újra. Az elsőre megfeythetetlenre. (A nyílt kártyákkal játszókra.) Magyarországon az egymást tisztelő, egymást erősítő, inspiráló művészemerek erős szövetsége ritka, mint a fehér holló.

– Vagy a kócsag – veti közbe ilyenkor Peti szinte kényszeresen, épp a „nagy” mondat végén, röhögését visszatartva, szemeit összehúзва.

Innen indulunk...

*Kisteleki Dóra illusztrációja, amelyet Kálloy Molnár Péter
San remo-i reggel (az utolsó Covid-mentes szilveszter másnapján)
című verse ihletett. A művet a Nyugat Plusz közölte (2021)*

II. KMP 50

avagy a miénk a „már nem” és a „még nem” generációja

2020. A Krisztinavárosban, a templommal szemben a *Csészenyi Kávézóban* üldögélünk. Szeszélyes, koronavírussal terhelt nyárelő. Délelőtt. Maszk alig valakin, a félelem elkendőzve. Morgolódunk elmaradó bevételeinken. A szerzői jogvédő irodák sajátos stílusán. Az ott ücsörgők mentálitásán. A belőlünk élők örök cinizmusán.

– Zolikám, más országban, te meg én, csak a jogdíjakból megélhetnénk – közli Peti már nem először, utalva az elmúlt évtizedekben elvégzett munka mennyiségére, s a sajátos hazai „klímára”.

Mégse vagyunk keserűek, hiszen évekkal ezelőtt ráeszméltunk, hogy az alkotó ember mindig előnyben van azokkal szemben, akik csak egy gépezet részei. Az alkotó embert ugyanis valami szent meggyőződés, lelkesedés, tűz, erő, energia, idea táplálja-élteti. Teremtő ereje van. Ahogy Péter évekkal ezelőtt a Mai manóban (Budapest, Nagymező utca 20.) kifejtette nekem: *„gazdatestek vagyunk, akikből sokan marnak, táplálkoznak, megélnék. De folyton regenerálódni, újjászületni ők nem tudnak”*.

Nem lennénk a helyükben.

Most a *Csészenyi*ben veszteglünk, s Petit kikezdi a nikotinhány. Ahogy szokott, udvariasan megkér, tartsak vele a szabad levegőre, a kávézó előtti keskeny korzóra, ahová kipakoltak néhány kisasztalt, meg műanyagszéket, s folytassuk ott a diskurzust. Ám legyen! Összepakoljuk hát a csészéket, a kólákat, és kiülünk, mint két öreg. Az eső szemerkél, nincs hideg, csak a 18-as villamos csattant néha-néha egyet a Krisztina téri síneken áthalvonatozva.

Megint egy kis foci. Föl-fölröhögve meséljük egymásnak, miféle szörnyű kintornát láttunk a televízióban, ahol a koronavírus-járvány első hul-

láma utáni reménykeltőbb napokban engedélyt kaptak a hazai futballklubok a félbeszakadt bajnokság újrakezdésére. Szégyenkezve tesszük fel egymásnak a kérdést: miért nézzük még mindig ezt a nyamvadt láblabdázást? Nincs válasz. Illetve: nekem van mentségem! Gyermekkoromban, *Törövel, Fazekassal, Feketével, Kardossal* és a többiekkel, csodafutballt láthattam Újpesten, hát ezért! Azóta úgy tűnik, bármit elviselek, ha Magyarországon történik. (A szerelem ugyebár vak...) De miért néz bele még mindig a szálnalmas magyar NB I-es fociközvetítésekbe KMP, aki a jó focit szereti, ám egyetlen hazai csapatnak sem a fanatikusa? Kisúttörős meggyőződésből? Jóindulatból? Hülyeségből? (A kívánt rész aláhúzandó!)

Szóval, a *Krisztinavárosban* ücsörgünk. Nem messze onnan, ahol *Ottlik, Márai, Kosztolányi* vagy éppen *Schöpflin* lakott. Nem először vagyunk itt, de a mostani mégis különleges időszáv. Peti másnap 50 éves lesz. Arra kér, szombaton ugorjak le a Házmán utcába, a *Bálint teraszra*.

– Szerény ünnepség lesz, nem leszünk sokan – jövendőli, s biztosít arról is, hogy a járvány hozta intézkedéseket tiszteletben tartva búcsúztatjuk majd el első negyvenkilenc évét. Ekkor lép elénk Revi.

KMP-nek pedig néhány pillanatra eláll a szava...

Reviczky Gábort, aki ismeri, tudja, hogy mentes a sztárallűröktől. Most is olyan, mint bármikor: kedves, érdeklődő figura – fanyar humorral. Különleges élmény látni, ahogy Peti izeg-mozog a társaságában. Bár magam is tisztetem, elismerem a Kossuth-díjas színészt, s noha újságíróként, szerzőként, művészeti vezetőként, rendezőként, némelykor kisebb szerepeket is megoldó – szigorúan amatőr! – színészként sok időt töltöttem már el a színházi világban, példaképeim közt nincsenek színházi emberek. Írók, rockzenészek annál inkább. Nyilván, ha találkozhatnék Ottlikkal, ugyanúgy a hangomat köszörülném, mint most Peti.

Reviczkynek amúgy szerintem dunsztja sincs arról, mit jelent a személye, őszinte játéka egy komplett színésznemzedéknek. Ő sem más, mint vívódó, szomorú bohóc – a legnagyobbak közül. Aki a *Csészényi* előterében

elpanaszolja, hogy a koronavírus-járvány első hulláma óta munkanélküli, rahedli szabadidővel. Meséli, ma lesz az első olvasópróbája a közelben. Azután szó szót követ, és újra a jogdíjakról diskurálunk. Egyre hangosabbak vagyunk. Egyre nagyobbakat röhögünk – magunkon...

Azután témát váltunk. Reviczky nem kávézik. Mulattat. Mintha az *Üvegtigris* valamely epizódjába csöppentem volna. Azután lassan meghajol a tarfejú komédiás. Baráti öleléssel búcsúzkodik, mivel várja a próba. Mi visszaülünk a műanyag székekre. A kávé kihűlt. Nem bánjuk. Peti megvallja, hogy ő bizony gyerekként rajongott Reviczkyért, s neki ma se természetes, hogy ez a nagy színész őt, a kis mezőcsáti srácot elfogadja, kollégájának tekinti.

KMP: Lehet, hogy ciki, de nem vagyok olyan, mint a mai színészpalánták többsége. Egyszerűen nem tudom ellazázni a dolgokat. S vannak színésztóriások, akikre a mai napig felnézek. Mert a teljesítményük kivételes. Mert tudom, hogy nem kapták könnyen a sikert; megdolgoznak a tapsért. Belőlem nem ölték ki még a mások iránti tiszteletet. A mai napig nem vagyok képes csak úgy berontani egy színházba. Mindenkinek illedelmesen köszönök, nem nézem le a portást, a jegyszédőt, a kellékest. Hiszen ők éppúgy láncszemei egy előadásnak, mint a színész. De érzékelem, hogy a fiatalok többsége nem ezt gondolja. Ha valaki öt másodpercig illegeti magát egy szappanoperában, máris azt hiszi, hogy ő a Robert de Niro. Azért nem mondok Latinovitsot, vagy Őzét, mert tartok tőle, sok úgynevezett pályakezdő már nem is veszi magának a fáradságot, hogy belenézzen, belelapozzon a magyar színháztörténetbe. Amikor én kezdőként beléphettem a Vígszínház büféjébe, szinte lábujjhegyen közlekedtem, nehogy megzavarjam a nagyokat. Ma alig látok ilyen hobbant ifjakat. Mennek a hangos hellók, csáók, tefigyuszkok. Persze, a fél ország ilyen. Az egó számít, az alázat hiánycikk, ami számomra nehezen elviselhető. Mert nem így szocializálódunk. A miénk a „már nem” és a „még nem” generációja. Akik utánunk jönnek, azokat a múlt árnyai, a régi reflexek nem kísértik; nincsenek beideg-

zódéseik, skrupulusaik. Az előttünk születettek meg már tudták a dürgést. Tőkét is szereztek, nekünk meg csak álmaink, jó ötleteink voltak.

Petiből szinte ömlik a szó. Az ötvenedik életév fontos korszakhatár, nem lehet félvállról venni. Egy fél évszázadnak kell, hogy legyen súlya. Ez a súly azonban egyszerre nyomasztó teher, és inspiráló, újabb küzdelmekre sarkalló tömeg. Generációs kérdéseket kezdünk feszegetni. Egy félig-meddig elveszett nemzedékről beszélgetünk. Nem búsongva, de nem is érzelmek, csipet düh nélkül.

KMP: A fölöttünk lévő generáció nem adta át a helyét nekünk. Megbomlott a nemzedékek, a mesterek és tanítványok egymásra épülő, érzékeny rendszere. Piti szövetségek alakulnak. Általában aki a szakmánkban vezetői székben ül Magyarországon, csinovnyikokat nevel ki magának, ezzel tartósítva befolyását, így biztosítva a jövőjét. Ez a sajátos szemlélet okozza, hogy a generációnk nem tud igazi generációvá összeállni. Mondjuk, az már a mi sarunk, hogy nem tartunk eléggé össze. Rudolf Peti mondta, és szerintem ebben nagyon igaza van, hogy három generációt tart vállán a korosztályunk. Segítjük a szüleinket, igyekszünk megadni mindent a gyerekeinknek, akik természetesen is veszik, hogy anya és apa a kedvükben jár. S végül ott vagyunk mi magunk, akiknek – Horváth Charlie-t idézve – csak kijár néha egy-egy szippantás a jóból...

Mindeközben olyasmiken morfondírozunk, hogy vajon elég hajlékonyan reagálunk-e a gyors változásokra, s hogy érdemes-e a közösség érdekeit szem előtt tartva létezni egy olyan korban, amikor mindenki az egóját hízlalja. Hol az egyéni érvényesülés érzékeny, már áthághatatlan határa? Lehet-e valaki még büntetlenül elegáns? Lehet valaki még büntetlenül empátikus? Luxus-e a tolerancia?

Nem tudom, bennem is itt záporoznak ezek a kérdések, de tanácstalan vagyok. A fölöttünk lévő generáció talán azt gondolja, hogy amikor ők voltak Magyarországon fiatalok, s nem lehetett például akárhová elutazniuk,

azzal olyan sokat veszítettek, hogy joguk van most bepótolni, amit csak lehet, avagy: „visszaadni a kölcsönt”, beleragadni a biztosba – akkor is, ha azzal károkat okoznak. Talán úgy veszik, nekik ez jár. Az alattunk lévő generáció pedig már megtanult itt érvényesülni, megértették a játékszabályokat, s nem is igen lázadoznak, miért is tennék?

Ami a korosztályomnak megadatott, az a választás lehetősége. Megtartjuk az értékeket, vagy feléljük-e a múltat? Felvesszük-e a kesztyűt, és tudomásul véve, hogy lejt a pálya, felvállaljuk a harcot, vagy elfogadjuk, hogy nem tudunk változtatni a sorsunkon? Egy olyan óvatos forradalmárnak, mint amilyen én vagyok, nehezen megy a háborúskodás – sóhajt föl szégyenkezve.

*Jelenet James Joyce: Tóbiás című monodrámájából,
melyet Röhrig Géza rendezett (1991)*

III. „SEBAJ, MONDTA GÉZA, ÉS VÁSÁROLT ÖTVEN ZSEBLÁMPÁT...”

Utazni fogunk. Nem messze, csak ide a Felvidékre. Egy írótáborban, az általam szerkesztett irodalmi program előadója lesz Péter. Mivel ezer éve ismerjük egymást, és száz hasonló programot bonyolítottunk már le, akár blattolhatnánk is.

Tehetnénk úgy, mint sokan mások. Elcipelhetnénk saját portékáinkat, könyveket, CD-ket, DVD-ket, talán el is adnánk az árut, azután meg irány a pénztár, és tűz haza! De nem így „működünk”. Ülünk a kánikulában, egy paraséti kávéház úgy-ahogy hűs kerti székein, és hetekkel a fellépés előtt már agyalunk; verses, prózai és zenei blokkokat építünk egybe, közben az aktuális filmterv is szóba kerül. A tapsot nem kikövetelni akarjuk, hanem kiérdemelni. Nem vagyunk igazán idevalók... Ahogy Peti, a pályája elején, a *Nemzetibe*, majd a *Vígszínházba* se passzolt igazán, még annak ellenére sem, hogy a *Színművészetin* szinte robbantott. Hamar ki is kiáltották színészseninek. Ő lett az aktuális vidéki srác, aki a semmiből felliftezett a magasba. De hol a lent? És mi a fent? Budapest már magaslat? Netán csak egy helyes dombtető? Egy biztos, a mezőcsáti születésű Molnár Péternek sokáig Debrecen jelentette a bevehetetlen végvárat:

KMP: „*Debrecen számomra az eszmélés városa. A gondtalan gimnáziumi évek mindent-tevése. A még teljes család biztonsága. A terveim, vágyaim megfogalmazója. Az első sikerek, szerelmek színtere. A »minden lehetek még« varázslója. Apám halálának helyszíne. A legszomorúbb város. Aztán az újrakezdés, a »kell tovább« reménybankára. A barátoké. Az osztálytársaké. A tanároké. Én akarok debreceni diák lenni! A Nagyerdő, az Ady, a Varga utca, a Csokonai Színház. Kedv, remények, Lillák. Debrecen. Számomra.*”

Utazunk. Nem messze, csak ide, *Nagymegyerre*. Az M3-as sztráda zsúfolt, forrong az aszfalt. Megfontoltan haladunk. Közben Peti pályakezdése a téma. A Színművészeti idők. A *Rocky Horror Show*, melyben *Dr. Frank-N-Furter* örületes szerepét kapta meg 1992-ben egy örült musicalben, egy évvel azután, hogy a kálvinista Rómát maga mögött hagyta. Jólneveltség, polgári értékrend ott, polgárpukkasztó tombolás, rockzene itt, Pest-Budán.

Lassítunk. Előttünk egy kopottgumis monstrum, a rakománya ide-oda billeg. Abban bízunk, a következő sztrádakijáratnál majd lehajt, de nem teszi, így mi hajtunk le, betérve a benzinkúthoz. Ahol méregdrága a kávé, és a végzésért is fizetni szokás. Igaz, a betévedő egy kupont kap cserébe, hadd érezze úgy, hogy nem csak kihasználták, de még porig is alázták...

Hosszú a sor a pénztárnál. Fizetünk. A kávé nem a legjobb, de nem is ihatatlan főzet. Kis asztal balra, oda „parkolunk”. S ott folytatjuk, ahol abahagytuk. Üzletet kötünk egymással. Őszintén, tabuk nélkül rágódunk a múlton. Nincs megkerülendő kérdés, nincsen megkerülhető válasz. Nincsenek elegánsan meghúzendó határvonalak élet és halál, élők, kortársak és halottak közt.

– *Így is benne vagy?* – kérdezem Petit.

– Igen, persze. De úgy is rád hárítom majd a felelősséget – veti közbe a röhögését már megint visszatartva, szemeit *kálloymolnárpétisen* összehúзва.

SZZA: *A Kossuth-díjas Iglódi István milyen osztályfőnök volt?*

KMP: Rajongtam érte, mint színészért. Rendezőnek „csak” jónak tartottam. Osztályfőnöknek meg igazságtalan volt, és szubjektív. Kifejezetten pikkelt rám.

SZZA: *Mi az, amiért nem lettél a kedvence?*

KMP: Mert kérdéseim voltak... Én voltam Mercutio a *Rómeo és Júliában*. A próbán előjátszott nekem. Én naivan megkérdeztem, hogy ezt miért így csináljam. Nem volt válasza, de láttam, hogy megjegyzett magá-

nak. Azután keserves időszak következett, amit sose bántam, mert megtanultam harcolni. Később ennek a tudásnak igen komoly hasznát vettem a Víg-színházban.

SZZA: *De éppen a főiskolás időszakban kiáltottak ki a jövő ígéretének. Nincs itt ellentmondás?*

KMP: Egy dolog, mi látszik kint, és egy dolog, mit érzel belül. De az igaz, hogy valahogy összesodrótunk ott, olyan figurák, akik mást akartak, akik talán deviánsnak tűntek. Ott volt *Röhrig Géza*, aki az Oscar-díjas *Saul fiában* volt főszereplő, de akkor még inkább a rendezés érdekelt, meg az írás, és pizkosul tehetséges volt. Meg *Szűcs Gábor – A medve*. Meg *Kálid Artúr*, *Gáspár Andris*, *Bodor Erzsébet*, *Létay Dóri*. Azt hiszem, erősítettük egymást, és egymást rántottuk bele örült helyzetekbe.

SZZA: *A Joyce-átírat, a Tóbiás színrevitele örültség volt?*

KMP: Bizonyos értelemben igen. Röhrig érdeme, hogy megszületett. Meg a hiányé, amelyet ösztönösen magunkban éreztünk. Nem akartunk üzembiztos színházat csinálni se a *Nemzetiben*, se másutt. „*A medve*” egyenesen azt hangoztatta, menjen mindenki a fenébe, mi majd bebizonyítjuk, hogy léteznek új utak, ösvények, színek.

SZZA: *Az áttörés a mai napig várat magára...*

KMP: Talán igen. De azért azokban az években születtek fontos és merész dolgok, amelyekre a mai napig büszke vagyok, és lett hatása a hazai színházi életre. A *Tóbiás* dacból született. Röhrig a Joyce-féle *A bohóc*ot dolgozta át. Végeredményben két szaros főiskolás csinált egy saját darabot. Kitaláltuk, hogy a Színművészetin a próbateremben játsszuk majd, amit nyilván a sulis biztosít nekünk. Nem egészen így alakult; a termet megkaptuk, de áramot hozzá már nem! Sebaj, mondta Géza, és vásárolt ötven zseblámpát. Azokat minden előadás előtt odaadtuk a közönségnek. Lényegében ők világítottak, de élvezték, mert a sötétben misztikus élménynek lettek részesei. És erre mi történt? Egyszer csak eljött hozzánk a rettegett kritikus, *Molnár Gál Péter*, majd a *Mozgó Világ*ban hét oldalon át egekbe dicsérte a dolgot. Iglódi persze ennek sem örült. De *Ablonczy László*, a Nemzeti Szín-

ház akkori igazgatója mégis mellénk állt; a színháza számára meg akarta vásárolni a produkciót. Már majdnem révbe értünk, amikor Röhrig elhúzott Izraelbe, ahonnét megüzente: a darabot Budapesten letiltja, a Nemzeti se veheti át. Úgy indokolt, hogy az elképzelései a színház mibenlétéről időközben gyökeresen megváltoztak. Jól pofára estem...

SZZA: *De azért haladt tovább a szekér, kívülről legalábbis úgy látszott, hogy van igény erre az új hangra.*

KMP: Igen, mázlim volt. Witkiewicz *Anyá* című művét – Medve rendezésében – levittük a *Komédiumba*. Befogadták. Azután erre hivatkozva sorban visszaadtuk a nekünk felkínált szerepeket a Nemzeti Színház készülő *Chioggiai csetepaté*-előadásában.

SZZA: *Gyűjtögetted a jó pontokat?*

KMP: Elismerem, nem taktikáztam ügyesen. Akkor is a dac dolgozott bennem, amikor *Bede-Fazekas Szabolcs*nak és nekem ajánlott két „nagy” vígjátéki szerep ugrott, majd kárpótlásul felajánlottak egy kisebb szerepet a *Bánk bán*ban... Hűtlennek, hálátlannak tűnhettem, mert adódott egy másik lehetőség, s egyszerre Amerikában találtam magam a *Varázsfuvolával*. Sikerm lett, marasztaltak volna. A *Miss Saigon* egyik szerepét ajánlották föl. Erre mit csináltam én, a nagy taktikus? Hazajöttem...

SZZA: *A Vígszínház pedig leigazolt...*

KMP: Minden szép és jó volt ott fél évig, addig, amíg a nevem mögött ott díszelgett, hogy *f. h.*, azaz főiskolai hallgató. Bár egyesek szerint ez ős-idők óta egészen mást jelent: *félíg hülyét* kell érteni alatta.

SZZA: *Hogyan lettél a Vígszínház Fernando Morientese? Hiszen úgy tűnt, hasonló szerepkörbe kerültél, mint a Real Madrid örök tehetsége, aki valahogy soha nem tudott megragadni a kezdő tizenegyben, s az örökös cse-reember helyzetében találta magát.*

KMP: Talán túl szépen indult minden, és ez megbosszulta magát. *Mar-ton László*, a Vígszínház igazgatója azt mondta: *két olyan színész van Magyarországon, akik ha csak belépnek a színpadra, a nézők máris velük éreznek, semmit sem kell játszaniuk, mert olyan erős jelenlétük van. Az egyik a*

Szarvas Jóska, a másik én... De amint hivatalosan leszerződtem, jöttek a gondok. Egyetlen labdát se kaptam! Zenés darabokban főszerepek sorát ígérték, de ezekből semmi nem valósult meg. *A padlásban* megfordultam, ennyi. Ott is, mint *Robinson*, a gép, aki nem énekel, de cserébe nem is lát-szik. Egy dobozba voltam bezárva három órán keresztül. Egy év múlva meg-jelent a *Staccato* című verseskötetem, melyet itt a dobozban, a szünetekben írtam. Egy kritikus szerint a versek a bezártságról szólnak... Hát csoda?

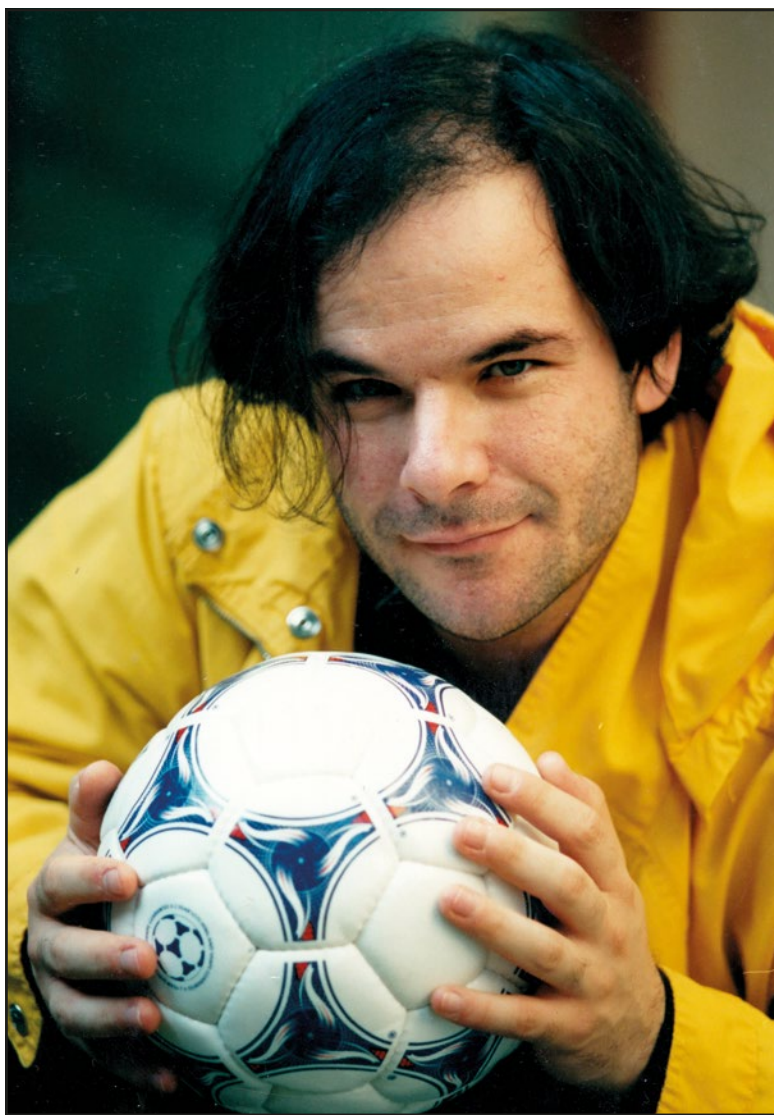
A domb című előadásban kétmondatos feladatot osztottak rám. Nem tud-tam meg soha, mi az oka a mellőzésemnek. Négy szomorú év volt ez. Meg-viselt, akkor híztam meg. Parkolópályán vesztegeltem.

A Vígszínház az én szememben egy kasztszínház. Marton talán izgá-gának tartott. Biztos, hogy idegesítő tudtam lenni, mert nem nyugodtam bele a helyzetbe. Azért barátokra is letem; *Nagy-Kálózy Esztert*, *Rudolf Pétert* és *Cserna Tónit* a vígbéli éveknél köszönhetem. *Taub János* művészetét, fel-fogását is nagyra tartottam... 1996-'97-ben 26 színész ment el a Vígszínház-ból, ami a véletlen számlájára aligha írható. S mindez – ne firtassuk most, milyen okokból – 2020-ban megismétlődött.

Egyébként a megalázó helyzetek, a semmibe vételek sokáig „benne ma-radnak” az emberben. Sokáig fáj, hogy a titkárság legalább két filmfősze-repre nem adott ki. Megegett, hogy a próbafolyamatra, a *Szent Johannára*, vagy valami másra hivatkoztak. Nem titkolom, azóta, hogy onnan eljöttem, talán ha háromszor fordultam meg az épületben. Pánikreakció, gondolom.

SZZA: És ha *Rudolf Péter*, aki időközben igazgató lett a Vígszínház-ban, felhívna, hogy gyere hozzánk, várunk, akkor se mennél?

KMP: Ő garancia arra, hogy emberségesen is lehet színházat csinálni, így ha szüksége lesz rám, és szól, biztosan túlteszem magam a múlton.

*„Bárki is találta fel a focit, Istenként kellene imádnunk”
(Hugo Sánchez)*

IV. JÁTÉK AZ ÉLET?

Baudelaire írta, hogy „*az életnek csupán egyetlen valódi vonzereje van, és ez a játék vonzereje; ám csak akkor, ha nem bánjuk, nyerünk-e vagy veszítünk...*”

SZZA: *Petikém, itt a játék ideje!*

KMP: Focizni fogunk, Zolikám?

SZZA: *Egy fenét! Toplistát készítünk...*

KMP: Mint a B. Tóth? Pop? Rock? Cha-cha-cha?

SZZA: *Figyelmeztetlek, hogy mi most könyvet írunk, ami igen felelősségteljes munka, ezért több figyelmet, és komolyságot várnék tőled...*

KMP: Te most viccelsz?

SZZA: *Dönts el magad! Képzeletben utazzunk keresztül-kasul az éle-
tedben. Múlt, jelen, jövő..., egyre megy! Helyesebben: (ötven mínusz) 25-re!
Fölteszek neked 25 kérdést, avagy inkább úgy fogalmaznék, hogy szavakat,
neveket, fogalmakat citálok elő, amelyekre „csípőből” kell válaszolnod. Itt
és most nem érvényesek tehát a bővített mondatok. Csak a lényegre vagyok
kíváncsi! Azt kell mondanod, ami elsőre eszedbe jut a témáról... Benne
vagy?*

KMP: Hú, ez fájni fog...

SZZA: *Meglehet, igen...*

KMP: Ravasz vagy, akár egy bukméker. Be akarsz húzni, ami nem szép.

SZZA: *Ez a munkám...*

KMP: Jó duma, de kíváncsivá tettél. Legyen! Ülök elébe.

Család

Boldogság, teljesség.

Szerelem.

Minden mindenestül.

Nő.

Minden mindenestül.

Nők.

Bonyodalom, túlkínálat, veszteség.

Édesanya.

Rózsa és kakaó.

Édesapa.

Veszteség. Hitvallás. Törékeny!

Mezőcsát.

Határtalanság. Magától értetődő.

Miskolc.

Sós kifli és villanyrendőr.

Debrecen.

Gimnázium. Színház. Tervezés.

Budapest.

A világ közepe.

Magasság.

A mélység reciproka.

Rudolf Péter.

Tehetség, barátság.

Eszenyi Enikő.

Miért, és miért nem?

Kaszás Attila.

Kettőtört legenda.

*Kálloy Molnár Péter, Selmeczi Roland, Kaszás Attila és Kapitány Iván
a Kútfejek forgatásán*

Kálid Artúr.

Barátság – amennyire ő engedi...

Gáspár András.

Derű. Nyitottság. Empátia.

Sinkó László.

A nehéz természetű zseni.

Pokorny Lia.

Ember! Magától értetődő őstehetség.

Pokorny Lia és Kálloy Molnár Péter

Hrutka Robi.

A szavakon túl, a dolgok mélyére...

Kucó.

Küldetés, szeretet.

Szinkron.

Tudom-e jobban, mint az eredeti?

Ben Stiller.

A be nem mutatott barát.

Jack Black.

Ez is valami?

Szabó Győző.

Az őserő. Ma élő Shakespeare-hős.

Robin Williams.

Holt költő társasága.

SZZA: *Megvagyunk.*

KMP: Szuper!

SZZA: *De tudod mit? Még egy lenne...*

KMP: Most már úgyis mindegy...

Feke Pál.

Az egy napon születők furcsa barátsága... Egyébként már kibékültünk.

Rudolf Péter és KMP a Vígszínházi évek óta jóbarátok, s a Kövek a zsebben előadása, az Üvegtigris című mozisiker éppúgy összeköti őket, mint a kultikussá vált Beugró, aminek helyszíne – jobbra – a Játékszín. (A Teréz körüti épületben működött azelőtt a Pesti Kabaré és Kamara Varieté is.)

V. KÖVEK A ZSEBBEN

Előbányásztam egy beszélgetésünket 2006-ból. Emlékszem, milyen keservesen írtam ezeket a sorokat. Édesapám két héttel korábban hunyt el. A *Múzeum* kávézó teraszán ücsörögtünk. Akkor tértem vissza a munkába; egy hetilapot szerkesztettem, aminek ma már felfoghatatlan lenne a példányszáma, nem is hozakodok elő vele. Láttad rajtam, hogy pocsék formában vagyok, s nagy ravaszul beszéltetni kezdél. Az apámról. Azután egy elcsukló pillanatomban, átvetted a szót, s hosszú percekig, talán egy órán át is, te meséltél az édesapádról. A korai elvesztéséről. A fájdalomról, amit igenis túl lehet élni! Próbáltad velem megértetni, hogy becsüljem meg az időt! Hiszen nekünk sokkal több adatott, mint nektek...

Később eszméltem csak rá, hogy téged nem érdekelt az az interjú, hogy „átejtejtél”. Te akkor át akartál segíteni engem azon a mocsáron, amibe a gyász már félig belefojtott. És egyike lettél azoknak, akik valóban segítettek! (Mondtam már, hogy köszönöm?) Na, és akkor ott, a *Múzeum* kávézóban egyszerre csak megint sercegni kezdett a papiros, s újra jól húzott a toll. Valami olyasmit mondhattam, hogy na, kezdjük már el az interjút, mire bólintottál, majd – mintha mi se történt volna – én újságíróvá, te meg színésszé alakultál.

Idemásolom a cikk részletét:

Kálloyé sajátos pálya. „Valahogy úgy alakult, hogy minden, amit a kőszínházi struktúrán kívül csináltam, bejött. Holott voltam én a Vígszínház tagja is. De ott úgy éreztem, nem tudnak mit kezdeni velem. Olyasmi volt a helyzetem, mint azé a focistáé, akit ugyan a klubja nélkülöz, mégis oszlopos tagja az ifi-válogatottnak” – meséli derűsen Kálloy Molnár Péter. Tény, hogy a 36 éves színész-rendező egy évtized alatt tizenkét különböző szín-

házban fordult meg. S ez csak a privát kalkulációja, mert már KMP is nehezen tartja fejben, mikor hová sodorta a sors. Igaz, a vándoréletnek megvannak a maga szépségei: mint mondja, Békéscsabára és Szegedre épp-úgy hazajár, mint a pesti Kamarába, a Vidám Színpadra, a Komédiumba.

„Muszáj-vállalkozó színész vagyok. Ha úgy hozza az élet, reklámszerepeket is elvállalok. Ám lételemem a színház, így ott érzem magam valóban otthon. Igaz, arra nem vágytam soha, hogy lecövekeljek valahol, és csak várjak, várjak. Ha tehetem, elébe megyek a dolgoknak, a feladatnak. Ez az én utam...”

Kálloy Molnár Péter számára évekkel ezelőtt a Shakespeare Összes Rövidítve, azaz a S.Ö.R. volt a vízválasztó. Akkor két társával közösen, saját fordításában vitte színre a brit géniusz veretes műveire építkező, sajátos zanzát. Néhány évre rá pedig jött a görög sorstragédiákat fricskázó G.Ö.R.C.S., majd egy teljesen más hangulat, ha úgy tetszik, egy komoly produkció, A kövek a zsebben. Utóbbiért Kálloy maga perkálta ki a jogdíjat!

A színházi „ásatásokkal” azóta sem hagyott fel. Ha teheti, Londonban vagy Sydneyben kutakodik; szerzőket, szerepeket keres. Skóciába azonban most vitt valamit; egy monodramát, amit kilenc éve játszik Pesten. Ez a Kucó, Böszörményi Gyula elgondolkodtató, néhol sokkoló műve a fogyatékos létről. „A Fringe Fesztiválon az edinburghi vár szomszédságában lévő St. Mark's Unitárius templomban léphettem fel. Óriási élmény volt, hiszen ez volt az első eset, hogy itt magyar előadó az anyanyelvén szólalhatott meg” – újságolja. A fellépést az Albannach Skót Kulturális Egyesületnek köszönheti, ahol értesültek KMP korábbi vállalkozásáról, a Burns-maratonról. (A költő verseit hosszú órákon át mondta, mondta és mondta...)

A kapcsolat ezzel, és a Kucóval sem szakadt meg, a folytatásról máris megállapodtak: jövőre a Hamlettel kelhet útra a színész (...) A muszáj-vállalkozó KMP közben itthon is szorgoskodik. Egyetlen év alatt 6 bemutató fűződött a nevéhez. Ez idő tájt rendez és rocklemez készíti. Utóbbiról még babonából sem mond semmit, az előbbi két feladat beszédessé teszi.

„Nem titkolom, A három nővér megrendezésétől egyenesen azt várom, hogy azok is elfogadjanak, akik eddig furcsa kölyöknek néztek. A próbák gőzerővel folynak, szeptember 23-án lesz a premier a Shure Stúdióban. Utána pedig egy újabb klasszikus vár rám: a Rómeo és Júlia...”

* * *

SZZA: Visszatekintve a 2000-es évek elejére, de akár a Vígszínházból való távozásod utáni időszakra is, számomra olykor nehezen volt követhető, mit miért teszel. Novák Péter ezt évekkel később sok szeretettel, bár aggodva, valahogy úgy fogalmazta meg, hogy te olyan vagy, mint egy gömbvillám, aki elképesztő erővel, szinte bárhová be tud csapódni...

KMP: Nekem se tiszta, hogy alakultak így a dolgok, de biztosra veszem, hogy ez az egész, kissé gyökértelen állapot a nemzedékünk sajátos helyzetéből, el nem ismertségéből, gyakori kijátszásunkból fakad. Úgy szoktam ezt megfogalmazni, hogy ez a korszak az én életemben a majdnem megtörtént-időszaka.

SZZA: „Majdnem-kanállal nem lehet levest enni...” – tartja a mondás.

KMP: Nem halottam még, de jó szöveg. Igen! Novák Peti is jól látta, ahogy te is beletrafáltál a Morientes-hasonlattel. Azt hiszem, a teljesítményt sokszor nem kezelik helyén ebben az országban. Számtalanszor megéltem, hogy egyes színházi szervezők, sajtósok, igazgatók a kevesebbel is beérik – például a menedzselés terén. Az egyáltalán nem véletlen, hogy négyszer is nekirugaszkodtam, újra gondoltam, „leporoltam”, színre vittem a *Rocky Horror Show*-t. Azonban a közönségsiker, az ováció mindig kevésnek bizonyult. Hasonlóan fáj, ami a *Hamlet*t a Tháliában, a *Rómeo és Júliá*val Békéscsabán, a *Három nővér*rel a Shure Stúdióban, vagy az Enquist-darabbal (*A nap 25. órája*) történt, ugyancsak a Budapesti Kamaraszínházban. Az igazsághoz tartozik azonban, hogy a Kamarában azt is láttam, mennyit küzd Szűcs Miklós direktor a színházáért, az életben tartásáért. Ott marketing ol-

dalról hiányzott a puskapor. Emberi, morális, szakmai értelemben minden egyben volt. Kevés olyan igazgatóval hozott össze a sors, mint vele. Őt a színházi közeg valakik által megszabott aktuális erőssorrendje hidegen hagyta; lehetőségeket, lasztikat adott, hitt bennünk. Meg is szűnt a Kamara.

SZZA: *A S.Ö.R., a Kövek a zsebben, a Beugró, a Caveman mind hatalmas siker lett, de a Kucót is imádta a publikum. A szakma elfogulatlan része éppúgy vevő volt ezekre a produkciókra, mint a közönség. Mégis inkább érezlek elégedetlennek, mint büszkének...*

KMP: *A Beugró sikere, a S.Ö.R. (Shakespeare Összes Rövidítve) töretlen szériája azért engem is felvillanyoz. De helyén kezelem a dolgokat. Nézd, egy színész, egy művész a mai Magyarországon pária. Olvastam, hogy a Presser „Pici” azt mondta: a művész utolsó a táplálékláncban. Lesújtó az egész. Meg az is, ahogy gyakran a semmire osztják a díjakat...*

SZZA: *Tizenöt éve már, hogy Kállai Ferenc, aki azon kevesek egyike volt, aki tényleg az összes díjat megkapta, ráadásul jogosan, azt nyilatkozta nekem, hogy „sajnos, egy nagy dobozból csak úgy ömlenek ránk a gratulációk, de ezek pont ennyit is érnek. A gondokról meg senki nem beszél. Arról például, hogy a színházat szinte lenyelte a rendszerváltás, az új világ. S ködösítünk már a színpadon is...”*

KMP: *Feri bácsi igazi óriás volt, az utolsók egyike. Ahogy Presser is egy ikon. De a szakma rájuk se hallgat.*

SZZA: *A baj a kiválasztási rendszerrel lehet. Néha azon is eltűnődöm, mekkora apparátus él meg belőlünk, alkotókból. Mindketten belülről ismerjük azt a pesti színházat, ahol előbb glancolták ki a második emeleti irodákat a vezetőknél, mint a színészek szüette öltözőit, a varrodát, a hangstúdiót, a színpad közönség elöl elrejtett zugait. Megesett, hogy a pódiumról nagy rőssel kivi harzó színészt fejbe kólintotta egy váratlanul lefittyenő faléc.*

KMP: *Napi szélmalomharcot vívunk. De vannak eredményeink, elvitathatalan sikereink – ami sokaknak fáj. Nem tartozom egyetlen szekértáborhoz sem, aminek ára van. Ezt tudomásul vettem.*

SZZA: Szóval, hogyan telt az életed majdnem-korszaka a kilencvenes évek végén, a 2000-eszes évek nyitányán?

KMP: Úgy éreztem magam, mint *Chaplin*. Fenékre esések, felpattanások, félreértések és nagy felismerések, sok mosoly, sok játék, sok utazás, sok szerelem, sok kaland, zsákutcák, csalódások..., sok pech! Filmes főszerepek sora, melyeknél rám gondolnak, amelyeket szinte rám írnak, majd mások játsszák el, vagy meg se valósul a tervezett alkotás. Egy példa: a *Vademberek*. Megkaptam az egyik főszerepet, de a rendező infarktust kapott. Jött helyette más. Neki nem kellettem. Van olyan sztorim is, ami valamivel korábbi, de talán még jellemzőbb, s még röhejesebb. A Magyar Televízióknak volt egy sorozata, a *Meselánc*...

SZZA: Sose láttam...

KMP: Mert te nem a gyerekeknek szóló filmeket nézted... Na, a lényeg, hogy sikere volt, és megmondom őszintén, korabeli mércével mérve, jól fizetett a produkció. Volt egy legénylakásom a Rottenbiller utcában, volt egy Fiat kupém, volt állandó jövedelmem; a szerencse fiának éreztem magam. Szerintem összehasonlíthatatlanul jobb is volt akkor az életünk. A kezdeti kapitalizmus a magunk fajtának nem volt annyira megterhelő, a parkolásért is elvétele kellett fizetni. De itt-ott már felsejlettek egy kevésbé humánus világ kontúrjai. Na, elkalandoztam...

Szóval, a kupét (1997-et írtunk) éppen készültem lecserélni egy *Fiat Bravóra*. Hitelből, természetesen. Aznap pedig, amikor a bankfiókból elégedetten, tévés pénzeimre bizton számítva, kiléptem az utcára, fölhívtak a Szabadság térről, s közölték: a *Meselánc*nak vége, a műsor megszűnt. Azt se tudtam, hogy fiú vagyok-e vagy lány, földbe gyökerezett a lábam. Kattogott az agyam, szörnyű volt. Azután egy reklámfilm megmentett. A fizetésből törleszteni kezdtem a részleteket, de ezek után nyilván már másképp tekintettem az új autómra.

SZZA: Történelmi lecke fiúknak.

KMP: Hm.

SZZA: *Éreztél valaha úgy, hogy hagyod a francba az egészet? Mármint a színházat, a művészlétet...*

KMP: Annál én keményebb harcos vagyok.

SZZA: *„Mert a tehetség kevés. Az értelem is kevés. A műveltség is kevés ahhoz, hogy valaki művész legyen. Mindehhez végzet kell, melyet nem lehet félreérteni, s melyet semmiféle emberi erő vagy szándék nem tud megmásítani.”* Ismered?

KMP: Márai?

SZZA: *Az ám! De nem szándékoztam beléd fojtani a szót...*

KMP: *Charlie Chaplin* nagy tanító! A végén úgy is mindig neki, a kisembernek lesz igaza. Azt hiszem, tőle ered az a mondat is, hogy *„hiszek a nevetés és a sírás erejében”*.

SZZA: *S ha már Chaplin, akkor idézzük föl tőle ezt is: „semmi sem állandó ebben a fránya életben, még a bajaink sem...”*

KMP: Ezt igazolták a hányatott éveimben történtek. Idővel minden a helyére került. Családot alapítottam, ami hihetetlen erőt, plusz motivációt ad. Megszületett Pisti, majd Szofi! Ők is, meg a *Beugró* is sok mindenért kárpótolt.

SZZA: *Emlékszem, volt egy előadásunk a József Attila Színházban, a Legendák nyomában-sorozat részeként. Hárman, te, Ujréti Laci, meg jómagam raktuk össze a programot. „Az élet kötelesség” – ezt volt a címe, egy Márai-est volt. Abba az előadásba beleszerkesztettem a Charlot, a Mozikirály című írását, amelyben MS megjegyzi: „Nem tudom, ki találta ki Chaplint. Akárki volt, áldja meg az isten.” Emlékszem, milyen lelkesedéssel próbáltatok. Te gitárkíséretre is vállalkoztál, csipet Zerkovitz-cal fűszerezve meg Ujréti szövegét, s azt daloltad halkán, szinte imaszerűen, hogy: „Ne higgy az eskünek! ne higgy soha! / Tanulj meg fiacskám komédiázni, / Mert minden, minden csak komédia.” Ujréti erre azt mantrázta: „ez az amerikai mozi-színész azokban az években jött közénk a földre, mikor igazán mindent eltanultunk már az Istentől, még a halál titkait is nagyszerűen kitanultuk, csak éppen a mosolygást felejtettük el...” Erős pillanat lett, a közönség a bemu-*

tatón hosszú percekig tapsolt, majd többen megvártak minket, hogy megköszönjék az élményt.

KMP: Na, az ilyen estékért éri meg a sok vesződség!

SZZA: *Hogyan tanulsz szerepet?*

KMP: Lekopogom, elég könnyen megy. Illetve ez így nem igaz. Úgy pontosabb, hogy gyorsan, mert utálok tanulni. Sokáig halasztgatom. Azután jön a lelkiismeretfurdalás. Na, az segít! De gépről nem szeretek tanulni. Én „lapos” vagyok...

SZZA: *Konzervatív?*

KMP: Igen, a legtöbb dologban az.

SZZA: *Becsületes?*

KMP: Remélem. Töreksem arra, hogy megőrizsem az arcomat, a hitelességemet. De mindnyájan hozunk rossz döntéseket, én is – és ilyenkor utólag szapulom magamat rendesen. Tisztességre neveltek. Nálam ez alapérték. Abban is hiszek, hogy meg kell érnie a dolgoknak. A szerepeknek.

SZZA: *Ottlik írta: „jóformán minden szavam hamis és pontatlan lesz, alighogy kimondom”.*

KMP: Igen, ezzel küzdünk. Te is, én is. Szerintem minden valamirevaló ember, minden érvényest alkotó művész.

SZZA: *Volt olyan szerep, amellyel nagyon megkínlódtál?*

KMP: Witkiewicz *Any*a című drámájában volt egy 8 oldalas monológom. Abba kicsit belehaltam. Az archaikus szerepek is nehezek. A kevert ritmusú versekkel akkor gyűlik meg az ember baja, ha nincsenek megfelelő fogódzói. Fontos a szerkesztői tudás, a rendezői szándék. A párbeszéd színész és alkotó közt. Azt hiszik rólam, hogy nagyon improvizatív pasas vagyok, de ez nem feltétlenül igaz. Elvem, hogy vannak szövegek, amelyek úgy jók, ahogy papírra lettek vetve, s nincs helye a rögtönzésnek.

SZZA: *Hiszel Istenben?*

KMP: Persze. És nem csak azért, mert nincs más magyarázatom arra, ami körülvesz engem.

A fohász része az életemnek!

*Pokorny Lia, Szabó Győző, Kálloy Molnár Péter,
Rudolf Péter és Novák Péter*

VI. BEUGRÓ

SZZA: *Gátlásos fickónak ismerlek...*

KMP: Stimmel.

SZZA: *Ez a tulajdonságod soha nem befolyásolta negatívan a színpadi teljesítményedet?*

KMP: Furamód, inkább a javamra szolgált, a színpadon gátlástalan lehetek. A gátlásosság fegyelemre ösztönöz. Az előadások előtt az öltözőben néhány pillanatra igyekszem kizárni magamból a külvilágot. Olyankor arra kérem Istent, adjon nekem erőt a feladathoz. De nem veszem „őt” sokáig igénybe. Az a néhány másodperc is elegendő, amikor a figyelmét érzem. A nagyapám református lelkész volt, ami nyilván befolyásolja a világlátásomat. Hiszek a Mindenhatóval való párbeszédben.

SZZA: *Létezik egy morgós éned is, aki ha robban...*

KMP: Tudom, sajnos. Az igazságérzetem elképesztően fejlett, ezért gyakran kerülök veszélyes helyzetekbe, például a forgalomban. Ági, a feleségem szerint engem egyszer le fog lőni egy elsötétített BMW-ből kilépő maffiózó. Hú, tényleg nagyon be tudok ám gurulni! Az zavar, hogy egyesek mások jóindulatával, előzékenységével simán visszaélnék, akár életeket is veszélyeztetve. Monddd, mi abban a kunszt, hogy egy nagyokat kompenzáló senki bevág eléd a pirosnál? Mi abban a menő, hogy lenyitott ablaknál, mondjuk a Váci úton, rád üvölt, és fenyeget? Elismerem persze – fűzi hozzá *kálloymolnárpetisen*, mondandóját kölyköket idéző mosollyal tetézve –, hogy én is ritkán engedek. Isten nevét ugyan nem veszem a számra, de éles helyzetekben, tagadhatatlanul találó mondatokkal tudok replikázni. Soha nem támadok, de ha igazságtalanul kiosztanak, nem maradok adós. A magyar nyelv, mint tudjuk, gyönyörű és ötletes, így számos lehetőséget ad arra, hogy színezzem a mondandómat.

SZZA: *A munkában visszafogottabb vagy.*

KMP: De azért nem hagyom ám magam! Kifejezetten makacs tudok lenni. A művészetben nem ismerek jólfésültséget, udvariasságot.

SZZA: *Amikor rendeztél, sértettél vérig kollégát?*

KMP: Remélem, hogy nem. Elsősorban színész vagyok, akit gyakran megaláztak, így pontosan tudom, mit érez egy másik színész. Elfogadom a másik érveit, de amikor döntéshelyzetbe kerülök, csak akkor lépem meg azt, amit ő szeretne, ha az valóban jobb megoldás az enyémnél. A szerepköröket nem szabad összekeverni. A rendező rendez. A színészt rendezik, formálják. Azonban az emberi hangnem az összes munkatársnak – legyen az illető kellemes, jegyzető, drámai főhős, statiszta – kijár. Nem hiszek a „gyilkos” színházban. Nem hiszem el, hogy ne lehetne jó színházat csinálni anélkül, hogy a másikat földbe döngölném. A színház – párbeszéd. A színház – játék, de komolyan! Ezt sokan elfelejtik, én soha!

SZZA: *Akkor a Beugró (négyszereplős szituációs színházi játékokon alapuló szórakoztató televíziós műsor – wikipédia) szinte rád lett szabva.*

KMP: Igen, ezt én is így érzem. Ráadásul a legjobbkor jött, 38 évesen. Akkor, amikor egy ekkora ziccert már be tudtam varrni a ficakba.

SZZA: *Hogy kezdődött? Ki keresett meg az ötlettel? Szurdi Tamás? Kapitány Iván?*

KMP: Eredetileg a *Beugró* egy franchise (BBC/Channel 4: *Whose Line Is It Anyway?* – *Most akkor ez kinek a szövege?*), de a producer-rendező Kapitány Iván nem akarta szolgáian másolni az eredetit, ő speciális, magyar változatban gondolkodott az első perctől fogva. Korábban is dolgoztunk együtt, a *Kútfejekben*, amit ő rendezett; abban a filmjében én kaptam Patkány szerepét, amit nagyon élveztem. Iván a *Kövek a zsebben*-előadásban, a Tháliában is megnézett bennünket Rudolf Petivel, ami jó ajánlólevélnek bizonyult. Amikor Kapitány fölhevítte, hogy lenne egy ilyen terv, s hogy benne lennék-e, két másodpercet gondolkodtam a dolgon, és azonnal igennel feleltem. Nem sokkal utána már Novák Petivel és Szabó Győzővel együtt ültünk le agyalni. Minden flottul is ment, mégis volt hiányérzetünk.

Éreztük, a dolog csak úgy lehet teljes, ha lesz velünk egy lány a színpadon. Rudolf Peti *Pokorny Liát* javasolta; én is örültem az ötletének, mivel Liával korábban Bácskai Juli pszichoszínházában élveztem a közös munkát. (2020-ban újráztak: *KarantÉN vagy Te* címmel, improvizációkra építkező előadást készített Lia és Péter.)

A műsor alapsapata tehát villámgyorsan kialakult. A pilotadást 2007. május 7-én vettük fel a Játékszínben. A *Beugró* szilveszter éjjel került adásba a TV2-n. Egyikünk se gondolta, hogy ekkora siker lesz belőle.

SZZA: *Azért egy színésznek nem feltétlenül új terep az ilyesmi. A Színművészetin az improvizáció, a szituációs játék része a tananyagnak.*

KMP: De nem így. Annak nincsen tétje. A *Beugró* viszont egyedi program, egyediek a játékok is; magunk találtuk ki azokat. A színpadon iszonyúan pontosnak, koncentrálnak kell lenni, éreznünk kell egymás rezdüléseit. Ha valaki hibázik, a többieknek őt is mentve, pillanatok alatt jól kell reagálnia. Nagy segítség a játékmester jelenléte. Novák Peti hihetetlen érzékel, empátiával működik. Picit rendez is.

SZZA: *Gera Márton, a Revizor kritikusa 2017. novemberi kritikájában így fogalmaz: „Bár Novák Péter indokolatlan csengőcsapkodására továbbra sincs magyarázat, és unalmas pillanatok is akadnak, a Beugró mégis kellemes színfoltja a hazai televíziózásnak.”*

KMP: Novák igazán nem szorul a védelmemre, fontos dramaturgiai pontokon csönget. Kulcsfigurája a játéknak, nélküle nem lehetnénk ilyen – hogy is fogalmazott a kritikus? – *kellemesek*...

SZZA: *Olvasol kritikákat?*

KMP: Nem vagyok álszent, nem mondok olyat, hogy nem érdekel, mit írnak rólam, de a kritikák minősége sokat romlott az elmúlt években, már nincsenek olyan lapok sem, mint a *Merliner*. A mai kritikai megnyilvánulások többségével az a gondom, hogy nem eléggé fajsúlyosak; gyakran ezek az írások csak magánvéleménynek tűnnek, sok a bántás is, meg a feldicséres, halmozzák a jelzőket, keverik a műfajokat... Olykor azt se érem fel ésszel, hogy amit olvasok, az rám nézve pozitívum vagy negatívum-e. De te

pontosan tudod, hogy azon színházcsinálók közé tartozom, akik igénylik az őszinte szakmai visszajelzéseket. Minőségi kritika, tanulságos reflexiók nélkül igazán jó színház, mozi, s talán zene sincsen.

SZZA: *A Budapesti Operettszínházban, a Luxemburg gróffjában szerepeltél, amelyről Bóta Gábor az Art.hu-n 2017. november 10-én így vélekedett: „Sir Basilként először látható az Operettszínházban Kálloy Molnár Péter. Hatalmas hassal és jókora energiával, bumfordi módon, szinte belibben a színpadra. A kövérség és a nagy vehemencia elegye kedves, ezért rögtön mosolyt csal a nézők arcára. Megvan az ebben a műfajban abszolút fontos hatásos belépő. Aztán egy ideig viccelődés van csupán, a lazaságnak inkább csak az imitációja, amihez valószínűleg a premier izgalma is hozzájárul, meg az is, hogy nehezen döccen be az előadás. De bedöccen, ahogy Kálloy Molnár is abszolút megtalálja szerepkörét, és a legfőbb humorforrássá válik.” Mi a véleményed Bóta írásáról?*

KMP: Gábor hozzáértését elismerem, de azt nem gondolom, hogy erre az írására lenne a legbüszkébb.

SZZA: *De bedöccen, ...vagy nem?*

KMP: Most akkor jó voltam, vagy nem? Nehéz eldönteni... Amúgy te most provokálsz, tréfálsz, vagy a síromat ászod, Zolikám?

SZZA: *Hát mire való egy jóbarát, Petikém?*

KMP: Kedves vagy, köszö.

SZZA: *Engedelmeddel visszatérnék a Beugróhoz...*

KMP: Végre!

SZZA: *Mi magyarázza a sikert?*

KMP: A csapatmunka. Egyébként mostanában vagyunk a legjobb formában. Milyen kár, hogy ezeket a teltházast (már amikor nincsen éppen karantén...) előadásokat a Játékszínből, nem adja a tévé. De nincs okom morgolódni, elvégre nyolc évad, az nyolc évad, ráadásul az ismétlések folyamatosak, s az emberek ma is szeretik a *Beugró*t; megállítanak az utcán, kérdezik, mikor játszunk újra. Tulajdonképpen ez a produkció az összes társadalmi csoportot lefedi; mindenkire szól, a szituációk ismerősek, bárki szá-

mára átélhetők, de ha a siker titkát keresem, van itt még valami. Szerintem kulcsfontosságú, hogy Novák Peti kivételével, az alapsapatból mindenki vidéki, vagy vidéken töltötte el a gyermekkora nagy részét. Rudolf Peti sokáig Vácon élt. Győző nyírségi. Lia a Mátra környékéről származik. Én Borsodból. Egyikünk se kapta könnyen a sikert. Egyikünk sem lehetett biztos abban, hogy ezen a rögzös pályán majd odaér, ahol most tart. Én Mezőcsáton, ha éppen nem a pöttyöst rúgtam, álmodoztam, fantáziáltam. Anélkül, hogy tudatosult volna bennem, milyen pálya felé tartok, elképzelt helyzetekbe élttem bele magamat, megfigyeltem a körülöttem élőket, majd utánoztam őket; voltak emberek, akiknek a jellegzetes viselkedését, gesztusait „kiértékeltem”, megfejteni próbáltam. Úgy is fogalmazhatok, hogy én, és a többiek is, egyre csak gyűjtögettük az élményanyagot, mintha mindig a Beugróra készültünk volna. Szerintem ez a műsor még Rudolf Petinek is hozzá tett a pályájához. Rólunk nem szólva. Azokon az estéken, amikor a Beugró van műsoron, úgy el tudok „szállni”, hogy esküszöm, úgy érzem magam, mintha újra a csáti futballpályán üldözném a bőrgolyóbist... Tudod, a Beugróban üdítő az is, hogy igazolhatjuk: nem csak színészek vagyunk! Sokkal több van bennünk! Kreatív, alkotó emberekként létezzünk. Szabó Győző például komoly rajz tehetséggel van megáldva. S mindez azért lényeges, mert a színészi képesség különben nem feltétlenül jár párban a műveltséggel, a nagy tudással, a pallérozottsággal. Én egyébként az átélős színészetet preferálok, „utazni” szeretek, és ott, olyankor nincs intellektus! A legjobbak szerintem hasonlóan gondolkodnak... Ámde amint elhagyom a pódiumot, olvasni, írni, zenét szerezni lesz ingerenciám. Két életet élek. Ahogy a Beugrós alapsapatból mindenki más is.

S ahogy öregszen, az idő múlásával is többet foglalkozom. Azt, ami még hátravan, hülyeségekre, svédasztalos bájcevejekre, helyezkedésre elfecseérelni vétek lenne. Nem vagyok büfé színész!

SZZA: A Beugró azért veszélyes terep is lehet. Volt, hogy félreértettél valamit, hogy megsértődtél valakire?

Görög Zitával, a háttérben Rudolf Péter

KMP: Hogyne, eleve túlérzékeny vagyok...

SZZA: És?

KMP: Nincs és. Megbeszéltük utána. Aztán elfelejtettem az egészet. Nem őrzők apró tüskéket.

SZZA: „A rendező rendez. A színészt rendezik, formálják...” – így mondtad. Te kiknek köszönhetsz sokat? Kik voltak azok a rendezők, akiktől művészetről, világlátásról, önfegyelemről és önvizsgálatról, érdemlegeset kaptál, tanultál?

KMP: Hála istennek, többen vannak. *Valló Pétertől*, aki a *Romeo és Júliában* rendezett még a főiskolán, az alázatról és a humánusról tanultam sokat. Úgy tanított, hogy nem alázott meg, hogy hitt bennem/bennünk. PE-

DAGÓGUS – csupa nagybetűvel. Sokat köszönhetek *Nagy Viktornak* is. Meg *Taub Jánosnak*, aki igazi kincse volt a magyar színházművészetnek.

SZZA: *Elfeledett kincs?*

KMP: Picit igen. De ebbe nem lehet belenyugodni. Amikor rendezett, ittam minden szavát! Ha beült veled egy kávéra, akkor is mondott valami kivételeset. Peter Clough volt még ilyen, őt Angliában ismertem meg. Emberség, bölcsesség áradt belőle is. Clough Vallóhoz hasonlóan működött. Szerényen. Elfogadta, ha egy diák visszakérdezett, de a gyepelőt így is kézben tudta tartani. A Beugró során számtalanszor észleltem magamon, hogy ha gond van, a tőlük tanultak segítenek át a nehézségeken.

*„Állok az úton, Rád gondolok / Tudom, a szabadság magányos dolog”
(Hobo Blues Band: Nem lehet két hazád – részlet)*

VII. KIABÁL A GYERMEK...

Mezőcsátra autózunk, Peti szülőföldjére. Azt mondja, látnom kell a kisvárost, ahol 12 éves koráig élt, és aminek díszpolgára. Zugló zugaiból próbálunk feljutni az autópályára, de a pesti káosz újabb megpróbáltatásoknak tesz ki minket, mivel a jó városvezetők a sztrádára vezető utcákat – hol teljesen, hol részlegesen – lezárták, eltorlaszolták. Itt csatornázás, ott útfelújítás, minden egyszerre, minden ész nélkül?! A GPS-masina se tudja már követni a Miskolci út vidékét jellemző 2021. január 19-i közlekedési rendet.

Kalandozunk hát! Olykor fel-felröhögünk, majd az újabb eltereléssel, buckákkal, tankcsapdákkal, s a kényszerű kacskaringókkal szembesülve, ránk tör egy helyes kis dühroham. Egymás előtt is igazoljuk: ha káromkodásra késztetnek, álljuk a sarat! *Magyar táj, magyar ecsettel.*

Azután csak feljutunk az M3-asra. Peti derűlátóra vált, s elmeséli, hogy gyermekkorában milyen hosszú volt az út Budapestről Csátra, ám a „megváltó” sztráda meghosszabbítása/léte megkurtította a távolságot. – Mint a mellékelt ábra is mutatja... – fűzöm hozzá, még mindig a néhány perccel ezelőtti megpróbáltatásokra utalva. Peti azonban sztorizik tovább, így túlteszük magunkat az aszfaltviszonyokon. *Macska az úton már túl van a dolgon, és nélküle száll az idő.*

Petitől megtudom, hogy a később visszavett *Kálloy* név valóságos nemesi származásra utal. Az atyai öröksége. S miközben kielőzők egy cammogó kamiont, ő a poénon előre somolyogva, kölyökkori igazmesével szórakoztat. Történt, hogy a mezőcsáti iskolástársak a kis Petyával viccelődtek, felemlegetve édesapja, *Molnár István* foglalkozását (állatorvos). „*Apád a járási főállat!*” – harsogták a helyi kópék, mire Peti a hivatali megnevezés-

re (járási és városi főállatorvos) kitérve, így pontosított: „*apám, a járási és városi főállat!*”

A fenti történet jól érzékelteti, milyen humorral megáldott, biztonságos, szerető környezetben nevelkedett a *Kossuthkifli* Batykója:

KMP: Azt a szabadságot, amit akkor átélhettem, talán soha nem élem meg újra. Oldott, termékeny közeg volt a miénk. Volt néhány család, fogalmazhatunk úgy, hogy a helyi értelmiség, amelyek nagy szavak nélkül is képesek voltak összetartani, egymást erősíteni, segíteni. Mi, gyerekek bátran elcsatangolhattunk akár a Hortobágyig is... Jó banda voltunk, egyúttal – a szüleinket is beleértve – különcök. Tekintve, hogy apám, de például a Horváth-gyerekek papája, *Sanyi bácsi* is, hajnalban kelt, s kora délutánra már végzett a munkájával, délutánjaink, estéink a közösségi élményekről szóltak; hol mi mentünk át, hol hozzánk jöttek a barátok, s ettünk, ittunk, nevetünk, játszottunk – nem nézve, hány az óra. Istenem, hányszor, de hányszor megesett velünk, gyerekekkel, hogy ha elfáradtunk, ott aludtunk el, ahol éppen „elájultunk”, s mindig akadt egy felnőtt, aki a hátán, vagy a vállára véve, hazaszállított bennünket, hogy mégis csak a saját ágyunkban ébredjünk föl reggel. Örök emlék, hogy az édesanyám (*Baba néni*), aki tanítónő volt a helyi iskolában, a család zenefelelőse lett. Nálunk tényleg éjjel-nappal szólt a Boney M., vagy az, hogy: *I can boogie, boogie woogie all night long*...

KMP-ék házában (*Szondy utca 1/a*), zongora állt az egyik szoba közepén. Néhány utcával arrébb pedig Balogh Sanyi bácsiéknál zeneiskola működött, ahol felesége, *Erzsi néni* oktatott zongorát. Férjeura a gitárórákért felelt. Peti volt az egyik tanítványa. KMP-vel a múltidézést már a helyszínen folytatjuk. A Mezőcsát-táblához érve, a családi verdáról is megemlékezik:

KMP: Azokban az időkben nagy szó volt, hogy apámnak volt egy fehér Volkswagen *Bogárja*. Máig emlékszem a rendszámára: CM 25–33. Ebben a kanyarban, amelyen most áthaladtál, vele is számtalanszor átautóztunk. Jól

ment a kocsi, de ha valami mégse stimmelt, volt, aki a járgányt megbuherálja. Apám haverja hosszú évekig esztergált ezt-azt a kocsinkhoz. De apám is ügyes barkács, ötletgyáros volt. Anyámnak például épített egy picit hidat, amit *Erzsébet-hídnak* nevezett el, s ott állt a kertkapunknál. Szabadalmi is voltak; az ő találmánya például a csirkéknek gyártott tömegoltó. A hagyományokért is lelkesedett, mezőcsáti kerámiákat gyűjtött. Tényleg, azt tudtad, hogy a híres miskakancsó eredetileg Mezőcsátról származik?...

* * *

Részlet a Magyar Néprajzi Lexikon „miskakancsó, miska, mihók” szócikkből:

(...) Ez az edényforma a közép-tiszai és az alföldi műhelyek specialitása volt. A legkorábbi ismert miskakancsó 1828-ból datált, de a készítés helye még nincs feltüntetve rajta. 1833-ból azonban már olyan tárgyunk van, amelyen a dátum mellett a készítési hely is feltüntetett: készült „Mező Csáth városában”. A legtöbb miskakancsó a 19. sz. 40-es, 50-es éveiben készült. A formára és a díszítményre egyaránt vonatkozik Domanovszky György megállapítása, amely szerint: „a legdíszesebbek és egyben a legmagasabb művészi nivójúak esnek a legkorábbi időszakra”. Ezek majdnem kivétel nélkül 19. sz. eleji katonát ábrázolnak csákóval a fején, öltözetén pedig gazdag sujtással és gombokkal. A két sujtássor között, középen látható a plasztikusan kialakított, tekeredő kígyó. A testen előfordul még karcolt, geometrikus díszítmény és írókás vagy karcolt felirat: évszám és szöveg. A díszítmények elrendezése minden darabon más és más. Legművészebbek a neves csáti mesternek, Rajczy Mihálynak a munkái. A magyar fazekasközpontok közül Mezőcsáton, Tiszafüreden és Mezőtúron készítettek miskakancsót, ill. elvétele Debrecenben és Hódmezővásárhelyen. A legtöbbet és legnevezetesebbeket azonban Mezőcsáton, ugyanis a többi központban együttvéve nem készült annyi, mint itt. – Irod. Domanovszky György: Mezőcsáti kerámia (Bp.,

1953); Igaz Mária–Kresz Mária: *A népi cserépedények szakterminológiája* (Népr. Ért., 1965); Domanovszky György: *Magyar népi kerámia* (Bp., 1968).

Forrás: <http://mek.niif.hu/02100/02115/html/3-1844.html>

Mezőcsát szívében, a Damjanich utcán autózunk tehát a polgármesteri hivatal felé, ahol Péter gyerekkori barátja, a Horváth-gyerekek egyike vár ránk. Siposné Horváth Anita, időközben a kisváros (azelőtt: nagyközség, azelőtt: mezőváros) polgármestere lett. De mielőtt a Hősök terére érnének, rácsodálkozunk Mezőcsát értékeire.

A Zsinagógát néhány éve renováltak...

* * *

Méltóságteljes szomorúságot áraszt magából ez az épület a város szívében (...) Az első zsidó betelepültek már igen hamar, a XVIII-XIX. század fordulóján igyekeztek otthont teremteni Mezőcsáton. Több forrás tanúskodik a zsinagóga építésről. Egy 1828-as összeírás szerint (...) már ekkor saját zsinagógát tartottak fenn. (...) Fényes Elek 1851-ben megjelent statisztikája is említést tesz az építményről, amely nem azonos az első templommal, mert az tűz áldozata lett. Az emancipáció után, amikor a mezőcsáti zsidóság lélekszámban és gazdasági potenciálban megerősödött, 1880-ban egy rendkívül szép és méreteiben is impozáns zsinagógát épített.

A héberben három elnevezése ismeretes a zsinagógának, noha mindhárom ugyanarra a funkcióra utal. A különféle megjelölés a méretbeli különbségekre és többféle rendeltetésre is vonatkozik. A még ma is álló zsinagóga Bét hakneszet, közös imára, istentiszteletre és a Tóra közös tanulmányozására kialakított helyet jelenti. A XVIII-XIX. századi gyakorlatban ez a nagy létszámú közösségek olyan imahelye, ahol a legfőbb ünnepek alkalmával az egész napos szertartás idején a közösség valamennyi tagja egy időben jelen lehet. (...) A mezőcsáti zsinagóga téglalap alaprajzú, alapterülete: 159 m², illetve 96 m², és 7,7 m magas. A zsidó liturgia sajátosságá-

hoz híven, a közös imára egyidejűleg, de nemenként elkülönülve gyűltek egybe a hitközség tagjai. Ezért több bejárat is van az épületen.

Forrás: Jewish Meeting Point – „A Lélek Temploma” (részlet).

A Damjanich utcai Zsinagógától csak néhány perc a hivatal, amelynek tőszomszédságában áll a Római Katolikus Szent István Király Templom. A kertjében hangos gyereksereg szaladgált a hetvenes években, közéjük tartozott Anita és Péter is...

* * *

A katolikus egyháznak 1855. évben már 130 híve volt Csáton, köztük 18 tanköteles gyermek. A lélekszám növekedésével idejét látták egy templom felépítésének. 1870-ben folyamodtak építési engedélyéért. Az egri érsekség 1872-ben – a mezőnyárádi templom mintájára – elkészítette a terveket. A kijelölt telek azonban alkalmatlannak bizonyult templom céljára. (...) Végül a templomot a főutcán, a város közepén, az iskolához közel építették fel, e célra a Gyurkó-telket vették meg (...) A mezőcsáti templomot Wind István építési vállalkozó építette 1894/95 évben klasszicista stílusban. A tetőszerkezet 1962-ben lett átpalázva, csatornázva, és villámhárítóval ellátva. A templom orgonáját 1968-ban villamosították. A toronyban két harang van, az egyiket Szent Adalbert püspök öntette Budapesten 1887-ben. A kis harangot pedig 1927-ben a mezőcsáti Dutka család adományozta a hősi halált halt József fiuk emlékére.

Forrás: Mezőcsát.hu

Elif Safakot idézve: „az életben két áldás létezik: a jó könyvek és a barátok (...) Fordított arányban kell őket birtokolni: sok könyvet és kevés barátot.” Nos, Anita a kevés jóbarát egyike. A KMP által emlegetett gyerekbandához tartozott ő is. Érződik, hogy bármennyi idő teljen el, ők ketten, bárhol, bármikor föl tudják venni azt a bizonyos fonalat...

Mezőcsát, 2021. január 19.

A képen Kálloy Molnár Péter és Siposné Horváth Anita

Az először a polgármesteri hivatalban, majd rövid séta után már családi körben, Anitaék házában, tekintélyes rántott szeletek, jóféle savanyúság, pogácsa, itóka mellett folytatott emlékidéző diskurzust lazaság, fészületlenség, „nápolyi” harsányság, s néhol – az idő súlyát, s az eltávozottak hiányát érzékeltető – másodpercnyi csend hatja át. Mennyei málnaszezonokról hallok, s Baba néni felejthetetlen málnakrémjéről. Szól a mese a vadszőlővel befuttatott házfalokról, meg *Weinmann néni* édességboltjáról, ahol – sóhajt föl az félévszázados Kálloy Molnár Péter – „mindig lehetett kapni kakasos nyalókát!”

„Petikém, te olyan pacuha gyerek voltál!” – teszi szóvá egyszerre csak megfigyelését Anita, szeretetteljesen csipkelődő stílusban. Nem titkolja, hogy valaha a ruhaneműket ő igazgatta meg Petin:

„Mi itt olyan szeretetben éltünk, amit talán a mai világ már fel se képes fogni” – vallja Anita. Fényképeket mutat a szüleiről, nagyszüleiről, Mezőcsát régmúltjáról; mesél *A Hét* alapító-szerkesztőjéről, a *Nyugat* előfutáráról, Kiss Józsefről (1843–1921), akire itt mindenki büszke, s akit a századelőn Emőd Tamás így méltatott: „két nagy szuverén, két koronás fő uralkodott Magyarországon: Kiss József és Ferencz József.” Anita azokról a zsidó családokról, tragikus emberi sorsokról is említést tesz, melyek históriánk legfájdalmas fejezeteit idézik.

De utána ismét korszakot – és hangulatot – váltunk. Egy csipet disco, egy csipet rock – púpozott kanálnyi nosztalgiával megszórva. Szóba kerül a *Boney M.*, az *ABBA*. Gloria Gaynor és a *I will survive*. A *Queen*. A *Hungária*, meg a *Casino Twist*. A *P. Mobil*, meg az *Acélváros*: „– Hej, de jó kis dal volt az!” – magyarázza Peti.

Szóba kerülnek a templomkerti játékok is. A felnőttek kártyapartijai. *Tiszacsege* halkölteményei. A megunhatatlan szikkadt kolbász. Debrecen patinája. A csáti Oroszdomb, ami az alföldi gyerekek számára lehetővé tette, hogy telente szánkózhassanak.

„Nekem kevés ilyen barátom van, mint Peti” – említi a Horváth-lány, majd Péter édesapjának alakját idézi föl, 2021-ben is ámuldozva: „úgy nézett ki, mint Darvas Iván!” „Ez igaz, mindig hozzá hasonlították” – erősíti meg KMP. „Petiéknek kötelező volt elolvasni bizonyos műveket, amelyeket a Molnár-testvéreken sorra be is vasalt a család fő” – „lopja” vissza a szót Anita, ezzel a színészlét felé vezető út magyarázatát is megadva.

A szépkiejtési versenyről se feledkeznek meg. Igaz, a viadalt nem Kálló nyerte. Hanem: Horváth Anita! „Peti inkább szavalóversenyekre járt” – védelmezi meg szinte reflexből jóbarátját a házigazdánk, miközben a deszert utáni kávézás ősi rítusának áldozunk.

Lassan búcsúzunk. Habár akad még tennivalónk: néhány fotó készítése, egy kis bónuszcsavargás. Meglátogatjuk a kultúrházat, a könyvtárat. Peti újra sztorizni kezd. Mesél a *Korál*ról, ami bátyja kedvenc zenekara volt, s valaha itt, a könyvtár udvarán is felléptek:

KMP: Én egy székre állva lestem a bulit. A bátyám pedig rám szólt, hogy ezeket a dalokat bizony fújni illik. Jelentem: másnapra az összeset bebífláztam, s ma is bármikor el tudom énekelni Fecóék szövegeit.

SZZA: *Na, halljuk! „Amikor vége az utolsó dalnak is...”*

KMP: *...és a varázslat szétfoszlott már / Mi lesz veled, ha egyedül hagy a zajos tömeg / Sebzett vagy és te sem tudod, hol a helyed...”*

SZZA: *Péter fiam, átmentél a rocktörténelmi szóbeli vizsgán, gratulálók!*

KMP: Nocsak, láttad a *Rocksulit* – *Jack Black*kel? Te ilyesmit is meg nézel?

SZZA: *Jack Black magyar hangja: Kálloy Molnár Péter! Tudtad? De értesüléseim szerint – JB mellett – Móra Ferenc életműve is hatott rád...*

KMP: Jók az értesüléseid. Itt, a könyvtárban indultam egy szavalóversenyen, ahol a *Titulász bankójából* mondtam el egy szöveget. Nyertem! Igaz, a zsűri tagjai nem tudták megjegyezni a nevemet, ezért amikor kihírdették, hogy én vagyok az első, a zsűrielnök odaszólt valakinek, hogy „*az a kicsi, fekete, a tízes*” az első.

SZZA: *Március 15-én is számítottak rád?*

KMP: Hú, az nem a legszebb emlékem, máig szégyellem! Másodéves főiskolás voltam a Színművészetin, és nagy volt a pörgés; szerepet tanultam, próbáltunk, óráink voltak, előző este sokáig fent voltam. Két órát aludtam, így vágtam neki Mezőcsátnak. Alig jutott időm rákoncentrálni a *Nemzeti dal* előadására. Nagyon meleg is volt, ami külön zavart. Egyszer csak szóltak, hogy jövök, s én a főtér közepén találtam magam. Elkezdtem, hogy „*Talpra, magyar, hí a haza! / Itt az idő, most vagy soha!*” De néhány sorral arrébb bajba kerültem. Áramszünet! Egy sor nem akart az eszembe jutni. Mit tehettem? Hát, ugrottam a szöveggel... Csak kevesen vették észre. De én tudtam, és szégyelltem, hogy pont a *Nemzeti dallal* sülttem fel. Talán ennek a rossz emlékeknek a következménye, hogy ha verset mondtam, azóta se bakiztam, ilyenkor 110 százalékos a koncentrációm.

Könyvtármustra, 2021. Habár az épület egy részét renoválják, a „szent” könyvtárszoba makulátlan. A kötetek példás rendben sorakoznak a polcon. Látszólag minden könyv, létrafok, kellék a régmúltat idézi, látszólag minden olyan, mint KMP gyerekéveiben volt. De ez csak a látszat. Peti szemei pedig felcsillannak, amikor a vadonatúj csocsóasztalra téved a tekintete. Hiába. Erre most nincs idő. A rangadó elhalasztva.

A csocsófigurák mellől inkább az Ady Endre utcáig csatangolunk. Péter ott szóba hozza, milyen fontos neki, hogy megzenésítette *Az Úr érkezését* és *A fekete zongorát*. *De őt, a fényest, nagyszerűt, / Mindörökre látom...*

Az Ady utcától azután csak néhány kanyar a Szondy utca. Kutyahideg van, így nem csoda, hogy morgós-bluesos kutyaének fogad bennünket a ködben, Petiék egykori háza előtt.

A Molnár család régi háza Mezőcsáton (2021. január 19.)

Nem csöngetünk be. Csak néhány fotó készül a hazatérőről – a kerítésen innen. Peti megmutatja az édesapja által az édesanyjának készített Erzsébet-hidat, amelyet a Pestet és Budát (1964 óta) összekötő modern kábelhíd ihletett. A kapukijárónál lapul a pici alkotás. Kevéske hó, némi jég lepi be. Abban maradunk, hogy most nem kezdjük el megszabadítani a hókristályoktól. Hiszen a lényeg így is látszik. Az érzések, amelyek a művészt ihlették, szinte áthatják a levegőt. *Elfogynak mind a színek, / S dobognak mind a szívek...*

Hazaindulunk Pestre. Óvatosan, mivel csúszik az út, s a Miskolc felől a főváros felé tartó kamionosok a szokottnál is rámenősebbek. A legszakadtabb a belső sávon előz. *„Látja ezt ilyenkor a kamera? És ha látja, van, aki nézi? És ha látta, aki látta, vajon közbe is lép majd? Vagy csak nyugtázza az akciót, mint te, vagy én? És mégis, ki az ökör? Én vagy te? Vagy ő, vagy mi, mindannyian?”* – adunk elő egy kérdez-felelek játékba „oltott” rögtönzött stand up-ot, még vihogunk is hozzá. Tényleg kész kabaré!

S ha már fricska, kacagás, hát Péter elmesél egy – szerinte tipikus – karácsonyestét a gyermekkorából:

KMP: Apámnak egy időben már előre köszönt a kórházi portás Miskolcon. Ugyanis a bátyám is, meg én is nagyon értettünk a látványos fenékre esésekhez. Volt egy karácsonyesténk, ami ennek a jegyében telt. Türelmetlenül vártuk a Jézuskát, de gyertyagyújtásig bőven akadt még teendő a házban, ezért a szüleink megkértek bennünket, hogy szaladjunk ki a kertbe játszani. Nagy hó volt, örömmel mentünk. Vittük magunkkal a szánkót is. S mi a bátyámmal azt a jó mókát eszeltük ki, hogy a jégre rátesszük a ródlit, arra ráállunk, mert így gyorsabbak lehetünk. Igen ám, de a bátyám elvágódott, és rám esett. Én összehoztam egy combcsonttörést.

Másfél hónap gipsz lett a vége...

*Petőcz András, Szabó Zoltán Attila és Kálloy Molnár Péter
(Petőfi Irodalmi Múzeum)*

Kálloy Molnár Péter

mezőcsát

(dalszöveg)

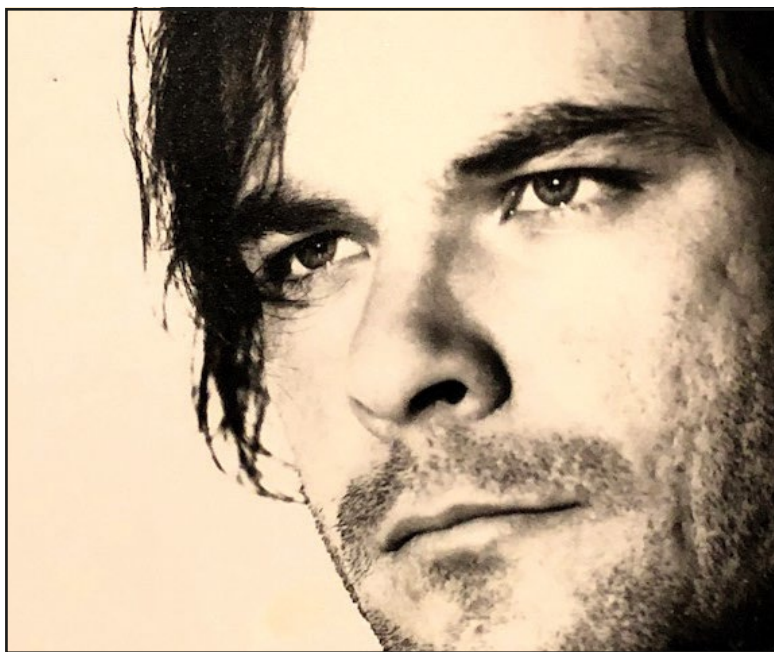
elfelejtett keskeny utcák
a gyermekkorom ők is unták
beszéltünk minden nap
hogymilyen lesz a holnap
felnőtként milyen másképp
telik minden hónap
házam lesz rajtatok
és sportautóval jövők
mindenki felismer
és minden marad örök

gyerünk, gyerünk a felnőttkorba
nem is kell mást, csak várnom
kinyújtom lassan két kezem
és nem is kell mást, csak szállnom...

óriásnak tűnt az utca
üres parkoló lett mára
tudod, beszéltünk minden nap
hogymilyen lesz a holnap
felnőtként milyen másképp
telik minden hónap
házam van, sportkocsim

s a rég elmúlttal jövök
senkit sem ismerek
és nincs olyan hogy örök...

gyerünk gyerünk a gyermekkorba
elém jön minden álmom
kinyújtom lassan két kezem
és nem is kell mást csak szállnom...

A mezőcsáti Bruce Willis a Kútfejekből...

VIII. JÁTÉKRA FEL!

SZZA: *Petikém, megint eljött a játék ideje!*

KMP: Rosszat sejtek. Te az életedre törsz?

SZZA: *Ahogymondod.*

KMP: Mit ártottam neked? Csak abban bízhatok, hogy a kritikusoknak nem tetszik majd a könyved, és ezért is jól ledorongolnak.

SZZA: *Kibírom. Különben is, ezzel a könyvvél egymást rántjuk le a mo-
csárba.*

KMP: De melyikünk a Dugovics Titusz?

SZZA: *Nézőpont kérdése. A lényeg az, hogy: ötven...*

KMP: ...mínusz 25, tudom, tudom. Ez a mániád.

SZZA: *Szóval, fölteszek neked 25 kérdést, avagy inkább úgy fogalmaz-
nék, hogy szavakat, neveket, fogalmakat citálok elő, amelyekre „csípőből”
kell majd válaszolnod. Csak a lényegre vagyok kíváncsi! Azt kell mondanod,
ami elsőre eszedbe jut a témáról...*

KMP: Esküszöm olyan vagy, mint a Novák Peti. Nem lehet kizökken-
teni.

SZZA: *Na, tudsz koncentrálni?*

KMP: Újra ülök elébe.

Ági.

Minden.

Szofi.

Középkori szerelem.

Pistike.

A nagy remény.

Sancho Panza.

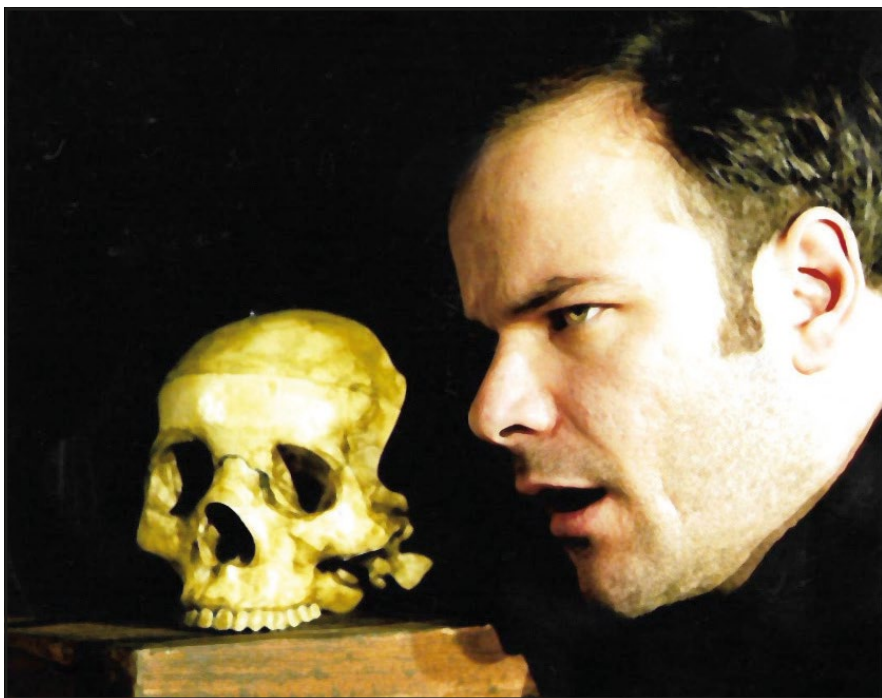
Miért nem ő volt a magasabb? Sok a hasonlóság közöttünk...

Magyar Attila.

A Romantix zenekar zseniális basszusgitárosa, az első magyar csak színészek által lecsempézett fürdőszoba szakmai partnere.

Hamlet.

A szerep. A darab!

Hamlet, a megvalósult szerepálom (Thália Színház, 2002)

Hajdu Steve.

Délibábos nagy cimborám, diákéveim meghatározó barátja.

Tóth Augusztá.

Nagy szakmai egymásra találás. A tökéletes Lady Macbeth.

Mr. Bean.

Zseniális indulás után érdektelen pofáraesés.

Mordály, a mosómedve.

A filmet (*A galaxis őrzői*) nem szerettem. A sikerét igen!

Kálloy Molnár Péter, mint költő:

Úgy tűnik, majd a halálom után...

Kálloy Molnár Péter, mint zenész:

Úgy tűnik, majd a versek után.

Kálloy Molnár Péter, mint színész:

Úgy tűnik.

Karantén.

Elgondolkodás.

Utazás.

Az élet egyik fele.

London.

A majdnem tökéletes város.

New York.

Nekem annyira nem jött be. Túl technokrata.

San Francisco.

A kedvenc amerikai városom, valószínűleg a dombjai és a villamosai miatt, ami Budapestre emlékeztet.

Sydney.

Életem egyik legboldogabb három napja.

Firenze.

A városok városa.

Leonardo da Vinci.

Lehetek kivételesen picit hosszabb? Sokszor úgy érzem, személyes ismerősöm Leonardo, vagy talán még több, a rokonom! Munkássága éppolyan beláthatatlan, mint az univerzum, és éppoly felfoghatatlan is. A reneszánsz Itália talán jobb termőtalaja volt a művészeteknek, mint a mai kor. Úgy érzem magam, mint egy megkésett Leonardo...

Balaton.

Gyermekkori álmok.

Casting.

Szükségszerű macera.

Patthelyzet.

A film, amit nagyon szeretek. *(Szűcs Dóra rendezése).*

Hetényi Károly, A koronatanú.

Nehéz, de csodás élet.

SZZA: *Megugrottuk, hurrá!*

KMP: Te ugratsz engem?

SZZA: *Úgy ismersz?*

KMP: Megállj, meg fogom írni a *Kálloy Molnár Péter: SZZA 50* című könyvet!

SZZA: *Akkor siess! Ugyanis vészesen közelít az a nap!*

KMP: Van egy tollad?

Leonardo da Vinci szülőháza Toszkánában

*„...mind ott vagyunk / a síneken.” (LGT)
A Kútfejek (2006) című film forgatásán Gesztesi Károllyal*

IX. LAST MINUTE

Tarján Tamás emlékére

1998-at írtunk, amikor nagy elánnal közelített az ELTE erődszerű épülete felé egy fiatal költő. Az Erzsébet-híd pesti hídfőjénél trappolt a szakadó esőről tudomást sem véve. November volt, rideg szél söpörte a várost, de a költő szakadatlanul hitt a csodákban; abban is, hogy ha őt, a kezdő poétát a hírneves irodalomtörténész, az ismeretterjesztő TV-műsorok ikonja veszi a szárnyai alá, zökkenőmentesebb lehet a „felszállás”, s talán a hangos károgokkal zsúfolt irodalmi kórus se fog majd oly' elemi erővel lecsapni rá, mint azt a hasonszórú poétákkal tette/teszi.

A lelkes költő nem volt más, mint Kálloy Molnár Péter, a színész. Az irodalomtörténész pedig, a kórust olykor rafináltan megkerülő Tarján Tamás. Aki vállalta, hogy KMP *Last minute* című kötetéhez előszót ír. A költőnek csak annyi volt a feladata, hogy leszállítsa könyve anyagát, hogy T. T. végre az abban rejlő gyöngyszemeket megismerhesse. A költő sietsége érthető volt tehát, ám a szeleburdi rohanással néha párban járnak a váratlan, tragikus sorsfordulatok.

Nos, az őszi esőben, az utcasarkon egyszerre csak kicsúszott a poéta kezéből a pakk. Bele a tócsába. KMP a helyzet ura maradt. Igaz, az Egyetem felé loholva nem a költői, hanem színészi énje „bújt” elő belőle. Márpedig ősi színészszokás, hogy ha leesik a szöveggönyv, arra azonnal illik rátaposni, hogy *szerencsés maradjon a szöveg*.

E művelet jóvoltából a kézirat ugyan megmenekült az enyészettől, de az első oldalon tekintélyes lábnyom, és néhány sárpaca emlékeztetett az iménti „balesetre”. A költő nem tehetett mást, mint így, mondhatni sebhelyesen adta le műveit az irodalmárnak.

De nem történt baj. Tarján a lábnyommal ellátott irodalmi leletben megtalálta a kivételeset. Íme:

A kötet kéziratlapjainak hátoldalán vastag cipőtalpnyomok. Avarszag, világvárosi latyak, mikropokol. Hosszú az út, ha valaki ifjú szívéből szó szerint veszi az Isten hozzádot.

Kálloy Molnár Péter, a színész-költő, a karcos torkú dalnok – eddig „két kötet édesapja” – a feltételes mód refrénjeit dúdolja és kiáltozza. Mi lett volna; mi lehetnék; ha nem, miért igen.

A visszaszámláló szövegformálás révén a garabonciás eljut az egy-(én)ig. Közben két marékkal szórja költői képeit: mannát, virágszirmot, konfettit. Mikor mit. A nyelv babonázza, Babel tornya(i) nem. Előre menekül – anyanyelv, apaszó – az írásbeszéd sűrűjében.

Levelekből csinálja az erdőt? Miért ne, hisz' nem elemzi, hanem fölépíti a mindenséget. Embert teremt a maga képére, fiatal orcájára, ha még lehet, Anno Domini 1998.

Isten hozott.

X. MOST SIESS...

1994-et írtak, amikor eltűnt egy magyar film. A mű a Fialat Művészek Klubja (FMK) segítségével valósult meg. Mert megszületett, csak hát mire a nézők láthatták volna, addigra az alkotója (Röhrig Géza) elzárta a mozgóképet. Széfbe? A fiók mélyére? Pincébe? Nincs válasz. Annyi biztos, hogy *Saul fia* ma se tervezi, hogy a *Most siess Messiást* megmutassa nekünk...

A téma szakrális jellegű volt. Az alkotói folyamat pedig egyenesen szürreálisra sikeredett. Kálloy Molnár Péter részese volt e kísérletnek. Azt mondja, annak ellenére élvezte a forgatást, hogy januárban, fogcsikorgató fagyban, a Fiumei úti sírkertben forgott a kamera.

A csapat noha nem volt népes, különleges színészegyéniségeket vonultatott fel. A mindig nagyszerű *Tóth Ildikót*. Ifjabb *Latabár Kálmánt*. No és KMP-t. Röhrigről nem beszélve, aki nem csak a víziójának élt, játszott is.

Peti állítja, hogy jó film készült, melyből egyetlen time code-dal ellátott munkakópiát máig őrizget. S noha nem egykönnyen dolgozta föl, hogy a remélt nagy sikerből nagy semmi lett; örök barátjára, Röhrigre, mégsem neheztel. Peti öntörvényűséggel, zsenialitással (bohóccsínnyel?) „vádolja” Gézát:

KMP: Nagyon erős képei voltak. Az egyik jelenethez engem, a filmbéli zeneszerzőt, frakkba öltöztetett, és levitt a metróhoz. A mozgólépcsőn kellett utazgatnom, ő meg a forgatás előtt egy-egy zongoraklaviatúrát ábrázoló fotográfiát illesztett a lépcsőfokokra, amelyekhez érve, nekem minden egyes alkalommal úgy kellett tennem, mint ha zongoráznék, ott helyben komponálnék. Impromptu.

Azután újra szóba kerül Tóbiás a Színművészetin, avagy a megerőltető, korai színházi vállalás, ami sikert hozott, de ugyancsak a Röhrig-i öncenzúra áldozata lett.

Kálloy felnevet.

Röhrig szobakonzertjeit idézi föl, ahol azt dalolta, hogy *nem fér a segge a játszótéri hintába, óh, óh, óh...*

* * *

*Kálloy Molnár Péter a Rocky Horror Show-ban.
Az amerikai filmváltozatban Tim Curry alakította a bizzarr karaktert*

XI. EZ HORROR?!

Részlet a Filmtekerics elemzéséből (2019. szeptember 9.): *A Rocky Horror Picture Show története több mint negyvenöt évvel ezelőtt vette kezdetét, amikor 1973-ban Richard O'Brien megírta és Londonban színpadra állította formabontó musicaljét. A hatalmas sikerrel futó darabot két évvel később Jim Sharman adaptálta a filmvászonra, amely a kezdeti fanyar visszhangok ellenére is kultikus státuszba tudott emelkedni az éjjeli vetítések során hírhedtté vált nézői rituálénak köszönhetően. A rajongók kedvenc karakterüknek beöltözve jelentek meg a vetítéseken, a film közben gyakran kommentálták a látottakat, a szereplőkkel együtt énekelték önfeledten a dalokat, vagy éppen csatlakoztak az egyik tánckoreográfiához. (...)*

A film cselekménye szerint a frissen eljegyzett pár, Brad és Janet szeretnék meglátogatni régi barátjukat, a kocsijuk azonban lerobban a semmi közepén. Más lehetőségük nem lévén, egy kísérteties kastélyban keresnek menedéket...

A Rocky Horror Show Magyarországra is eljutott. Itthon leginkább a Kálloy Molnár Péter nevéhez köthető előadások lettek kultikusak. A 2005-ös változatban Tunyogi Bernadettel, Gáspár Andrással, Kálid Artúrral, Feke Pállal és Demeter Györggyel lépett színre. Utóbbi alakította Eddie-t, akit a filmvászonon Meat Loaf személyesített meg:

KMP: A darab egyik pontján meg kellett ölnöm a lázadó Eddie-t, akit Demeter Gyuri játszott kiválóan! Egyik este, a Buda Stagen, a kellékes elfelejtette betenni az önfeledt gyilkolászáshoz bizony elengedhetetlen színpadi kellékemet, a kést. A pillanat tört része alatt döntöttem el, hogy megfojtom aznap Eddie-t. Sikerült! Gyuri (az áldozat) és én (a gyilkos) pedig a röhögésünket addig tartottuk magunkban, amíg a színpadot el nem hagytuk.

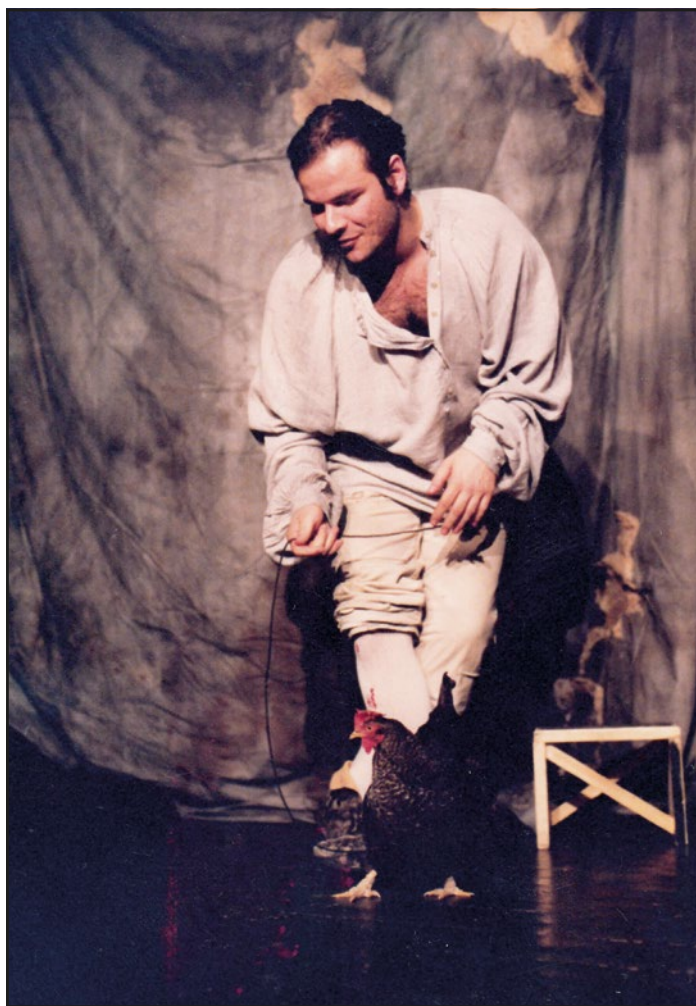
Na de aztán...

*Kálloy Molnár Péter, a költő a Hadik Kávéházban
(A fotót Diósi Imre készítette 2011-ben)*

...házban az Újnyugat Irodalmi Kör csapatában.
(...en, a Magyar Kultúra Kapja tiszteletére)

A legújabb Villon, és Margó, a tyúk (2000)

XIII. SZÍNHÁZI TYÚKOK

1995-öt írtunk, amikor *Szűcs Gábor* (A medve) és *Kálloy Molnár Péter* szövetkeztek egy Villon-est megvalósítása érdekében. Nem sokkal később létrejött *A legújabb Villon* előadásuk, amelyből CD is készült.

Részlet a produkció beharangozójából: „*sok mindenre fény derül: megtudjuk ki volt Vastag Margó, hogyan került Villon börtönbe, hogyan szabadult ki onnan, gyilkolt-e, vagy sem. Egy igazi vagány élettörténete, egy igazi vagány, Kálloy Molnár Péter és egy meglepetés vendég előadásában...*”

Nos, Margó, a tyúk a Komédiumban élt, ott várta az előadásokat az alagsorban. Napközben a számára kialakított – színházi – körletben kapirgált, esténként KMP partnereként a rivaldafénnyel ismerkedett. Jól tartották, idővel mégis kimúlt. Peti 2021-ben is hitetlenkedve konstatálja, hogy szeretett partnerét valaki felfalta.

De a gyászra nem jutott sok idő. Néhány nappal később már *Tyúk 2.* kapirgált a pódiumon. „Ő” egészen más karaktert képviselt. Játzásiból, előszeregettel csípett bele a főhősbe. KMP azonban újra és újra megbocsátott a baromfinak, mivel hosszú partneri kapcsolatot remélt. Hiába. A szárnyas idejekorán búcsút vett a világot jelentő deszkáktól (is). Ám a szárnyas idő, a lelkes közönség ezúttal is kikövetelte a folytatást. Berepült hát a harmadik, idővel a negyedik „kolléga” is.

Utóbbi kettő nyugodtabb természetűnek bizonyult. Peti harci sérülésből már alig-alig szedett össze párat. Az előadás még éveket élt, de minden jónak vége szakad egyszer:

Hiába: e föld kerekén / Mindenkit elvisz a halál – idézi Villont Kálloy, látszólag megrendülten...

*Hrutka Róbert, KMP, SZZA és Hetényi Károly
a New York Palotában (2011)*

XIV. A KORONATANÚ ÉS MÁS MESÉK...

Eszkendők, hosszú évek. Emlékek – megszépültek és örökké fájók, szépek és nevetségesek. Szavak, amelyeket valaha értettünk, s amelyeket nem értünk már. Szavak, amelyeket ma már értünk! Szavak, amelyek sose kopnak el. Szavak, amelyek elkoptak, melyeket elhordtunk. Tettek, amelyekről azt képzeltük, súlyuk van. Tervek, amelyeknek súlyuk lett. Tervek, amelyek meg se valósultak. Tervek, amelyek talán még megvalósulhatnak...

Érzelmek – megéltek és feléltek. Érzelmek, amelyeket az idő súlya sem képes elnyomni. Érzések, amelyek tovatűntek. Percek, amelyeket megél(t)ünk. Percek, melyek elrobogtak. Pillanatok, amelyek mindent meghatároztak.

Órák, amelyek mit se értek. Fotók, amelyek idővel kincsekké alakultak.

*Nincs nála nagyobb jó,
mert ez a kincs.
Úgy hívják: élet.
Értelme nincs.*

Kosztolányi Dezső: Fejtörő felnőtteknek (részlet)

Adja magát Shakespeare:

„Színház az egész világ, / És színész benne minden férfi és nő: / Fellép s lelép: s mindenkit sok szerep vár.”

De amíg a többségünk számára a szerepek sokasága az élet természetes része, addig a színésznek sajátos létállapotban kell működnie, élnie és túlélnie, hiszen privát létezéséhez társul egy részint valóságos, részint megrendezett, létezett vagy teremtetett figurákat, „idegen” sorsokat láttató másik lét, másik világ, vagy ha úgy tetszik, egy másik foszlott gúnya (jelmez?!), amelytől az előadás végeztével ajánlott minél hamarabb megszabadulni. S gon-

dosan elzárni azt az első szekrénybe. Máskülönben: a színpadi szerep ráfeszül a hétköznapi emberre. Máskülönben: a tegnapi siker fénye nagyon rossz irányt mutat. Máskülönben: kapu nyílhat a téveszmék felé.

SZZA: *Petit azonban nem féltem a tragikus színészsorstól. Petit megtartalmazza a humora. A bohóc énje. A zenész énje. Leheletnyi realitásérzéke. Folytonos bizonyítani akarása. Az önvádoló költőléte. Különcsége. S a kíváncsisága és az alázata segíti az olyan történetek megvalósításában, amelyekben volt szerencsém alkotótársa lenni. Ilyen volt a József Attila Színházban több – szinte lehetetlen – vállalásunk; például a Szabadulásom a pesti gettóból című előadás, amely König Éva élettörténetét mesélte el 2017-ben.*

A koronatanú (Hetényi Károly évszázada) című dokumentumfilmünk-ről (2010) pedig immár bátran kijelenthetjük, hogy sikerfilm lett, amely megélt sok televíziós sugárzást, exkluzív vetítéseket a Petőfi Irodalmi Múzeumban (hol a Magyar Irodalomtörténeti Társaság Szépírói Tagozatának estjén, hol a Pen Club szervezésében, hol Belváros-Lipótváros meghívására), a New York Palotában, a Royal szállóban, a Gellért hotelben. Az Óbudai Társaskörben. A Molnár-C. Pál Műterem-Múzeumban. A Tabán Moziban. A

Kölcsy Gimnáziumban. A Váci Utcai Ének-Zenei Általános Iskola dísztermében. A művet – melynek a forgatókönyvét közösen írtuk, s rendezni is együtt rendeztük üdítően nagy békében, rivalizálás nélkül alkotva meg a dokumentumfilmet – DVD-n is kiadták.

Hetényi Karcsi bácsiból – ahogy azt Peti az ankéntokon vagy a televíziós felvételeken sosem mulasztja el elmesélni – kilencvenéves korára, e film révén sztárt „faragtunk”. A kedves Öreg élvezte is a sikert. Egy küzdelmes, „kisemberi” életet sikerült magasba emelnünk, egyúttal a 20. század embertelenségeiről is nyíltan beszéltünk.

Halála előtt néhány hónappal Karcsi bácsi a Petőfi Irodalmi Múzeum zsúfolt dísztermében találta magát. Ahol nemcsak a filmet fogadta vastappsal a publikum, hanem azt a sajátos stand up-showt is, amivel a vetítés után megajándékozott bennünket a New York Kávéház egykori inasa. Aki testközelből figyelhette a Nyugat nagyjait és a korszak színészóriásait, köztük *Csortos Gyulát, Jávor Pált, Karády Katalint*. Aki megjárta az orosz frontot, volt roncskiemelő bűvár, kártyázott *Alfonzóval*, látta sakkozni – és halotta káromkodni – *Karinthy. Páger Antaltól* életre szóló jó tanácsot zsebelt be borraivaló címén...

Hetényi úr titkok tudója volt: a kávéházi kultúra és a kávékészítés szakértője, aki sokáig megőrizte tudatában-émlékezetében-zsigereiben Fehér úr feketéjét a New Yorkból. Nem mellékesen, évtizedekkel később, amikor már a főpincéri magaslatokat megjárta, hiánypótló szakkönyvvel jelentkezett: „*Étlapírás 6 nyelven*” címmel.

*Tudod-e, ez mi?
Jó torna eszednek:
asztalt terítnek,
asztalt leszednek.*

Kosztolányi Dezső: Fejtörő felnőtteknek (részlet)

XV. A VARÁZSLÓ

Törőcsik Mari emlékére

Minden hivatásnak megvannak a maga mesterei. Azok, akik kifogyhatatlan lendülettel, temérdek munkával, megtépázhatatlan hittel, évtizedekig érlelt bölcsességgel érkeznek el arra a magaslatra, amelyről – a létezés, a sors újabb furcsa, szemfényvesztő trükkje jóvoltából – ők maguk nem is igen észlelik, hogy oda eljutottak, hogy meghódították azt.

Törőcsik Mari (1935–2021) ilyen mestere, kivételes jelensége a magyar színházművészetnek.

Nem véletlen, hogy Kálloy Molnár Peti mindig csodálta őt:

KMP: Az ő „levegője”, humora, a lénye, empátiája, a jelenléte megismételhetetlen csodája volt a világnak! Szinte gyerekként, taknyos főiskolásként ismertem meg őt. Fél évig volt jelen az életünkben. Ha óránk volt vele, ünnepnek fogtuk föl az egészet. Osztrovszkij *Erdőjét* próbáltuk. Mari általában halkán, máskor viszont nagyokat kacagva, mókásan, kedvesen, de a hibákra tűpontosan rámutatva kalauzolt el bennünket abban a dzsungelben, amit színháznak, művészetnek hívnak. Útravalót adott, de mindezt játékosan tette.

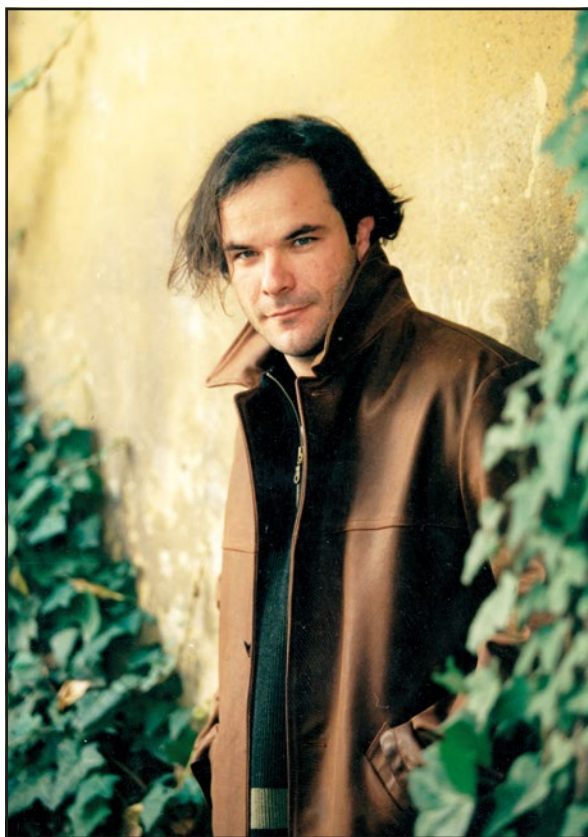
Mondok példát. A lányokkal dolgozott, és egyszer csak fölugrott a színpadra, hogy előjátsszon nekik valamit. Nem érezte, hogy ő a Törőcsik Mari. A lábam földbe gyökerezett, mikor arra lettem figyelmes, hogy szinte szégyenlősen, így szól: „na, nem tudom, hogy kell, de talán valahogy így!” Főlöszleges mondanom, hogy másodpercek alatt véghezvitte a pódiumon a csodát, majd visszahuppant a székére, mintha egy így lenne természetes.

Évekkel később meghívott egy róla szóló tévés showműsorba vendégnek. Én akkor ébredtem rá, hogy ő valamiért szerethet engem. Hihetetlen ér-

zés volt az egész. Amíg sorra nem kerültem, a takarásból figyeltem. Elvárásolt – legfőképp a humora!

Az este végén odajött hozzám és átadta nekem azt a csokrot, melyet a műsorvezetőtől a színpadon kapott, s megkért, hogy vigyem azt haza a feleségemnek. Kedvesen a vállamat is megsimogatta, és kicsit aggódalmasan odasúgta: „vigyázzon a kilókkal, Péter!”

* * *

XVI. MEGSÁRGULT ÚJSÁGLAPOK

Elnézem Molnár Pétert Joyce egyfelvonásosában. Tudom, kinek az osztályába jár, mégse érzem rajta a stílusjegyeket. Nem érzem kortársain sem. Mintha e színésznemzedék impregnált volna az előírásokkal szemben. Hiányzik az előadásmódjukból az érzelmes önsajnálát. Mintha önmagukat is tárgyilagosan tudnák szemlélni. Mindenesetre előadásmódjukból hiányzik a nézőt nemtelenül meghatni célzó érzelmes ábrázolás. Másfelől a teoretikus alapozású elidegenítés, az érzelmi szikkasztás, a szándékolt részvétlenség szárazsága is hiányzik. Illetőleg: egyszerre, egymást váltogatóan jelentkezik játékukban a belülről fölmutatott és a kívülről bemutatott, a vallomásos és a demonstrált, az ábrázoló és a kommentáló, a behúzó és az eltávolító játék.

Molnár Gál Péter: Hogyan csináljunk rossz színházat? – Századvég Kiadó, 1994.

Az ifjúság, ha tehetséggel párosul, még arra is képes, hogy kitörjön a szokványos színjátszás kissé megfáradt tradíciói közül. Minden korszaknak megvolt a maga vásott fenegyereke, aki felkavarta a színházi állóvizeket. Kern András vagy Cserhalmi György után, hogy csak a legemlékezetesebb nagy „csínytevőket” említsük, most egyszerre három színész „ördögfióka” (Gáspár András, Kálid Artúr, Kálloy Molnár Péter) száguldott elő a pályakezdők soraiból. Kitaláltak maguknak egy elragadóan szemtelen előadást. 37 darab darabkáiból rakták össze a kétórásra, pokolian szellemes, istentelenül isteni színjátékot.

Vadas Zsuzsa, Nők Lapja – 1994/27.

Fejjel lefelé elmond egy balladát, hibátlanabb légzéstechnikával, mint mások sűgőlyuk előtt kipeckelten (...) Kálloy Molnár komoly színész...

Molnár Gál Péter, Népszabadság – 1995. január 30.

Sok szó esik mostanában a magyar színházi struktúráról. Ott kezdeném, hogy a főváros vezetése évekkel ezelőtt nagy csinnadrattával beharangozta – szinte előre leartatva a reformereknek járó babérleveleket –, hogy itten kérem, VÁLTOZÁS lesz. Azután – kissé megkésve – a döntnök urak és hölgyek elgondolkodtak azon, mit is jelent a szó, melyre folyton hivatkozni szoktak. Rájöttek, hogy a változás ez esetben igazgatócseréket, színházi formációk és terek átalakulását is jelent(het)i. Ezt követően felmérték a színházak pénzügyi, művészi állapotát. Azután pedig a felkorbácsolt indulatokat úgy csillapították le, hogy érdemben alig-alig változtattak valamin. Matematikai szempontból azt hiszem, rossz volt a műveletek sorrendje (...)

Kálloy Molnár Péter: Színházi változásOKK, Merliner – 2000. december 4.

Kálloy Molnár Péter kitalálta és megteremti Kálloy Molnár Pétert. Nem a drámairodalom szerelmi hőseinek szerepkörére vágyik, egyénisége és nem tehetsége szab gátat annak, hogy karaktereket adjon. (...) Villon ő és a Kucó elesettje, s meghonosított egy műfajt is, melyet habitusára szabott, vagy ő formálta ilyenné, egyre megy.

Józsa Ágnes, Criticai lapok – 2001 tavasz

Mert Kálloy Molnár – legalábbis „mai” lelke szerint – vérbeli magánzó. Egyszemélyes színház. Monodráma-megjelenítő. Ötletbörze, aki nem csupán magát, de más embereket, művészeket is képes elhalmozni tennivalókkal. Legemlékezetesebb fellépései is különleges magánszámok voltak, egyes vagy többes számú magánszámok.

Tarján Tamás, Premier – 2002. június

Abszurd humora, temperamentuma, frivolsága is „idegölő”, vérfagyasztó, forró, cuki, vidám.

Gantner Iona (Kálloy Frank N. Furter alakításáról a Rocky Horror Showban), Vasárnapi Hírek – 2005. december 4.

Péter semmitől sem riad vissza, ha lát benne fantáziát, vagy kihívást. Böszörményi Gyula–Mészöly Gábor: Kucójában egy szellemileg fogyatékos kamaszt játszott, tökéletes beleéléssel és színészi virtuozitással.

Nők Lapja Café – 2008. február 20.

A Csakazértisjáték temetéssel kezdődik. Kálloy Molnár Péter temetési beszédet mond, amelyben a kereskedelmi televíziók versenyében alulmaradt és érdeklődést vesztett színház a halott. Az az intézmény és életforma, amely századokon át az embereket szolgálta. (...) Ettől függetlenül a színészpáros hallatlan érdeme, hogy megmutatja, miben lehet más a valóságos, elevenen színészi játék, mint a televízió, amelyik lépten-nyomon manipulálja a nézőt.

Nagy István Attila: Vidor 2009: a játékot nem lehet abbahagyni, SZON – 2009. szeptember 1.

rap: Zenész, színész vagy költő?

KMP: Számomra ez mind egy törőlfakad, és mind a gyermeki játék egy-egy leképezése. Talán a koncerteken látszik ez a legjobban: a dalaimhoz kellenek a szövegek, ott van a költő. Azokat elő is kell adni, bejön a színész. Egy ember mind a három, és vice versa.

Magyar Narancs, 2012. június 14. (rés a présen)

Kálloy tehát nem véletlenül és nem csak az aktuális elvárás, avagy divat miatt muzsikál. Sokkal inkább azért, mert számára ez belső késztetés. Lemezei nem is nevezhetőek színészlemeznek, hiszen neki nem ürügy a muzsika, nem pusztán egy lehetőség a figyelem fenntartására. Mindebből

ből következik, hogy olyan fontos dalokat ír, mint lemezének címadó dala, A gyermek énbennem...

Szabó Zoltán Attila, Fidelio – 2013. március 17.

Kálloy Molnár Péter élvezettel és természetesen merül alá karaktereinek komolyságába és humorérzékébe, minden porcikájával valóban jelen van a színpadon, és ezt hatalmas lelkesedéssel teszi: szimpátiánk, valamint nevetésünk azonnali és őszinte.

Pál Zsófia: Szerephalmozás és istenhit, Színházhatás – 2018. június 5.

KMP: A Kövek a zsebben szerzője, Marie Jones beillesztett egy verset a dráma szövegébe, de nem találtam meg a fordítását. Lefordítottam. Dramaturgot se kellett hívni a darabhoz. Tizenhét éve játszunk, és a S.Ö.R., a G.Ö.R.CS. – A Görögök Összes Regéi és Cselekedetei –, amely tizenkilenc éve megy a színpadon, vagy a Rocky Horror Show is saját fordítás, ezeket mind eleve színészszájra írtam. Az évek óta tartó siker egyik titka, hogy a mondatok természetesnek hatnak, persze a kollégák is beledolgozták a szövegbe saját szófordulataikat.

Tóth Ida: Macska a vállon – Kálloy Molnár Péter-interjú, Magyar Nemzet – 2019. április 27.

A bankigazgatót játszó Kálloy Molnár Péter drámai szerepben jobb, mint valaha, remélem, a rendezők felfedezik ezt az arcát és sűrűbben fogják ilyen szerepekre felkérni, mert a játéka hibátlan és hiteles.

Movie Insider – 2020. augusztus 6.

A színészek lassan magukhoz térnek a kezdeti sokkhatásból, miszerint itt most sikerfilmet kell összehozniuk, és kezdik felkelteni az érdeklődésem. Nagyban köszönhető ez az Üvegtigris „bunkójával” frenetikus emlékeket idéző, valóban kiváló színművésziünk, Kálloy Molnár Péter hathatós jelenlétének. Számomra ő még egy, a fentebb említett sorozat (Barátok közt – a

szerk.) pinduri epizódjából is képes lenne A keresztapa színvonalú produkciót varázsolni.

Juhász Péter: Próbálkozunk, nagyon próbálkozunk! – Patthelyzet, CineMániás – 2020. augusztus 7.

Nyoma sincs mesterkéeltségnek játékában. Nyoma sincs játéknak mesterkéeltségében.

Kálloy Molnár Péter: Önkritika, Kálloy.hu (2021)

* * *

Kálloy Molnár Péter

kirakat

nem tudom, éppen akkor
kié volt bánatom
június volt és én nem vágytam
az eper ízét
torzó volt minden fa a körúton
dehogyan nőttek új rügyek
egy hangyában találtam meg
a bűnt
s aznap nem vigyáztam rá
mert keresztezte utam
múltam túlsúlya gyorsan szűnt
hogyan szőket láttam

a kirakat üvegén
türelmes közönnyel tűrte
hogy bámuljam
kicsavart végtagjain
ruhái csüngtek, meg én
egy hús-vér (dagadt és alacsony)
lekapta a lányról a haját
a lágerben voltam
egy villanás alatt
csak nézett kétségbeesve, hogy segítsék
s már én is dermedten álltam

a kukás lökött meg
nem tudja tőlem felszedni a szemetet

Nyugat Ma, II/1. 2011.

XV. FOTÓK, EMLÉKEK

(Kálloy Molnár Péter kommentárjaival)

Édesanyámmal a pólóban, idillben...

A kis Rákóczi – így neveztek. Gazdag hajfürjeim voltak!

A bátyám és én. Ahogy elnézem, igyekeztünk a fotós kedvében járni, s láthatóan fegyelmeztük magunkat. Ritka felvétel!

Az édesapám. Ugye, hogy tiszta Darvas Iván?

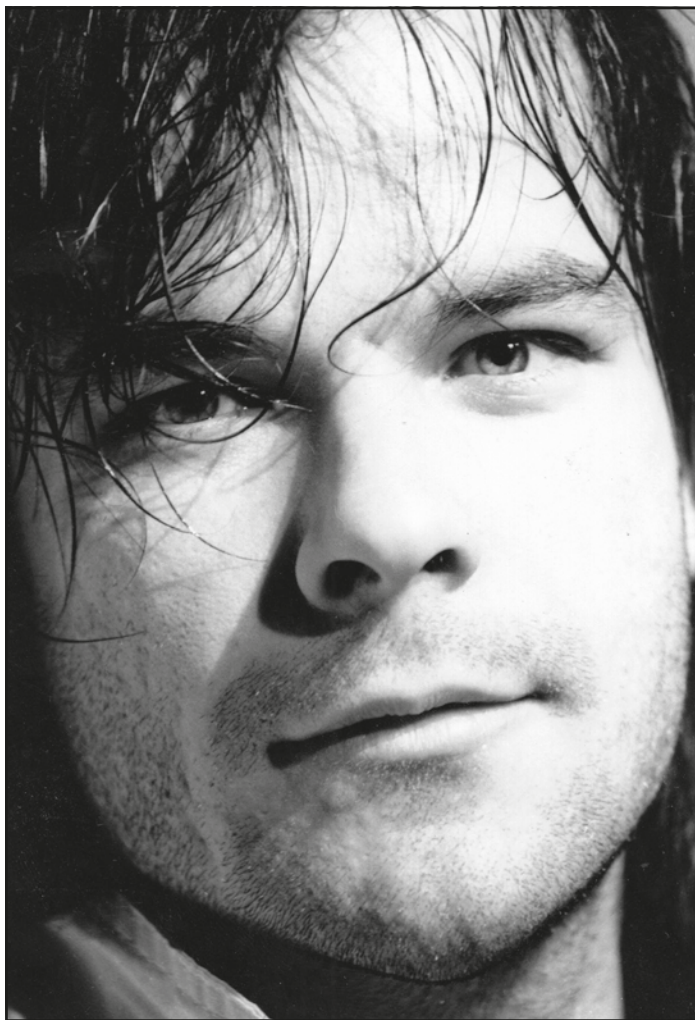
*Apámmal Zalaegerszegen, bakaruhában, mint előfelvételis katona
(A C-kategóriába soroltak)*

Az érettségi után, a ballagáson Kiss Katival. Ő azután külföldre ment

Apám a nővérem esküvőjén, miután felkérte őt egy táncra

Bizakodva tekintek a jövőbe...

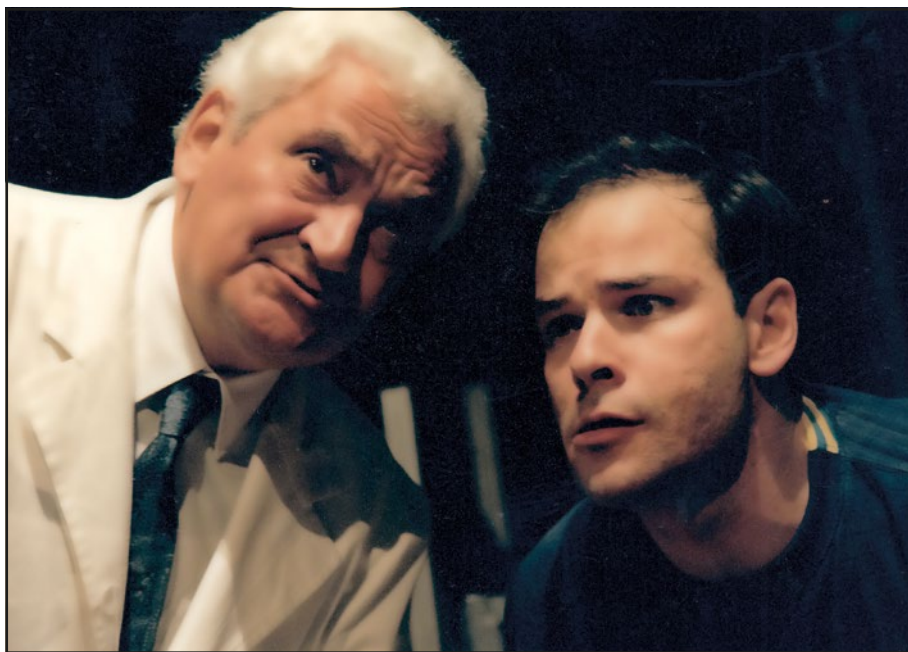
S.Ö.R., avagy a botcsinálta modellek. Kálid Artúrral (balra) és Gáspár Andrással (jobbra). A háttérben az üresen hagyott trón. Gondolom, az arra járó valamelyik színészkirálynak készítettük oda

Rudolf Petivel a Kövek a zsebben premiervacsoráján

Böszörményi Gyulával, a Kucó szerzőjével

Virágot Algernonnak 1998-ból. Sinkó Lászlóval egy színpadon állni óriási megtiszteltetés volt. Egyébként a Kucónak köszönhetem a szimpátiáját. Eljött megnézni az előadást a Komédiumba, majd megvárt, s gratulált a játékomhoz.

Én kihasználtam a lehetőséget, és megosztottam vele a következő tervemet:

a Virágot Algernonnak című Daniel Keyes-regény színrevitelét.

Sinkó azonnal igent mondott a felkérésre!

*Egy álom, ami megvalósult: Kiss Marival a Hamlet előadásán,
2002-ben. Csodás színésznő!*

*Egy másik kép a Hamletből: Pikali Gerdával (mellettem), Kiss Marival és
Szűcs Gáborral, a Medvével a Thália színpadán*

*Irodalmi kabaré a József Attila Színházban: Holczinger Szendrával és
e kötet szerzőjével. 2017 tavasza lehetett...*

*Ági, a feleségem. A szinkronstúdióban ismerkedtünk össze. Ő rendezőasszisztens volt, én meg Mr. Bean! Egyébként filozófusként végzett, de szinkronrendező lett belőle, és a gyermekeim anyja. Édesanyja Dallos Szilvia.
Az édesapja Lestár János filmrendező.*

Ő Szofi, a LÁNYOM! Hát nem gyönyörű?

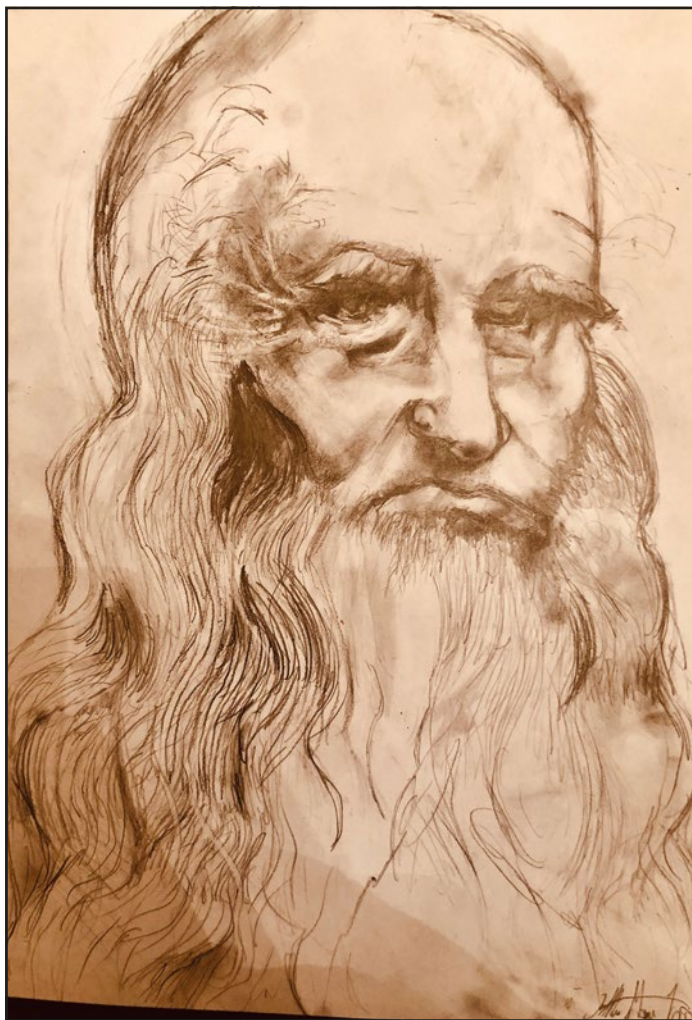
*Ő Pisti, a FIAM! A trónörökös. Csodálom a rajztehetségét.
Egyáltalán: a tehetségét*

*Egy régi képünk a családi albumból. Ha jól emlékszem,
a XVIII. században készült...*

Így vártak otthon, amikor betöltöttem az ötvenet

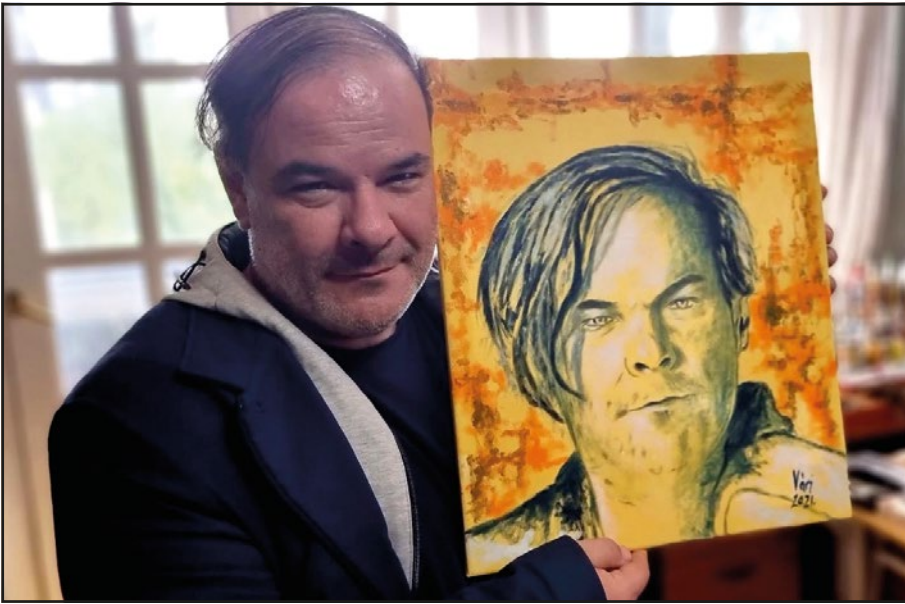

Leonardo-rajz

Pisti, a fiam rajza. Leonardo után szabadon. 12 évesen!

Hrutka Robival, koncerten

Vári Zsolt készített rólam egy festményt. Igaz, az 1998-as születésnapomra ígérte... Néhány hete pár szót váltottunk egymással telefonon, én meg szóba hoztam, hogy noha roppant türelmes ember vagyok, de lassacskán nyugdíjba megyek (már ha van olyan, hogy színésznyugdíj...), és hát az a vágott portré késik, késik, egyre csak késik... Erre mi történt? Alig néhány napja fölhevített, hogy szaladjak el az óbudai műtermébe. Ott várt a festmény! Keresem még a helyem...

SZABÓ ZOLTÁN ATTILA
TABLÓ
INTERJÚK

Líra
könyv

IRÓK BOLTJA

ANTOLÓGIA KIADÓ
LAKITELEK

ANTOLÓGIA

ANTOLÓGIA Kiadó és Nyomda Kft.

A kiadásért felel: Lezsák Sándor

Készült Lakiteleken a 2021. évben

Megjelent 7 (A/5) ív terjedelemben

Felelős vezető: Agócs Sándor

ügyvezető igazgató

ISBN 978 615 5862 77 9

Ez a könyv nem hagyományos színészkönyv! A megfelelés kényszere nélkül íródott, s leginkább egy negyedszázados barátság tükrében, őszintén mesél 50 és fél esztendőről; sikerekről, kudarcokról, gyermekkorról, felnőtté válásról, „beérkezésről”. **Kálloy Molnár Péter** (KMP) és Szabó Zoltán Attila (SZZA), a riportalany (a főhős?) és a kérdező, a színművész és az író olykor szerepet cserélnek; a kötet hangvétele kávéházi társalgást idéz, a megszokott paneleket kerülő, vállaltan játékos, élvezetes olvasmány. Kálloy élettörténete egy mélyérzésű bohóc története, aki Mezőcsátról indult a világot jelentő deszkák felé, s aki megénekelte már a Pesti álmot is. S eljátszotta Tóbiást, Kucót, Hamletet, Villont, Sancho Panzát, dr. Frank N. Furter-t a Rocky Horrorból, s aki nélkül itthon éppúgy elképzelhetetlen a S.Ö.R., a Beugró, mint Ben Stiller filmjei.

A könyv szerzőjéről:

Szabó Zoltán Attila író, költő, újságíró, kommunikációs szakember, a *Nyugat Plusz* és a *Merliner* folyóirat alapító-főszerkesztője. A sikeres *Törzsasztal* televíziós műsor szerkesztő-műsorvezetője. Kálloy Molnár Péterrel közösen több irodalmi est, színházi produkció és dokumentumfilm (*A koronatanú*) alkotója. Írásait olyan orgánumok közzélték/közzlik, mint a *Magyar Hírlap*, a *Magyar Nemzet*, a *Népszava*, a *Vasárnap Reggel*, a *Képmás*, az *OPUS*, az *Új Szó*, a *168 Óra*, a *Der Neue Pester Lloyd*. Korábbi kötete: *Tabló* (Antológia Kiadó, Lakitelek, 2020).

Ára: 3150,- Ft

ISBN 978-615-5862-77-9

